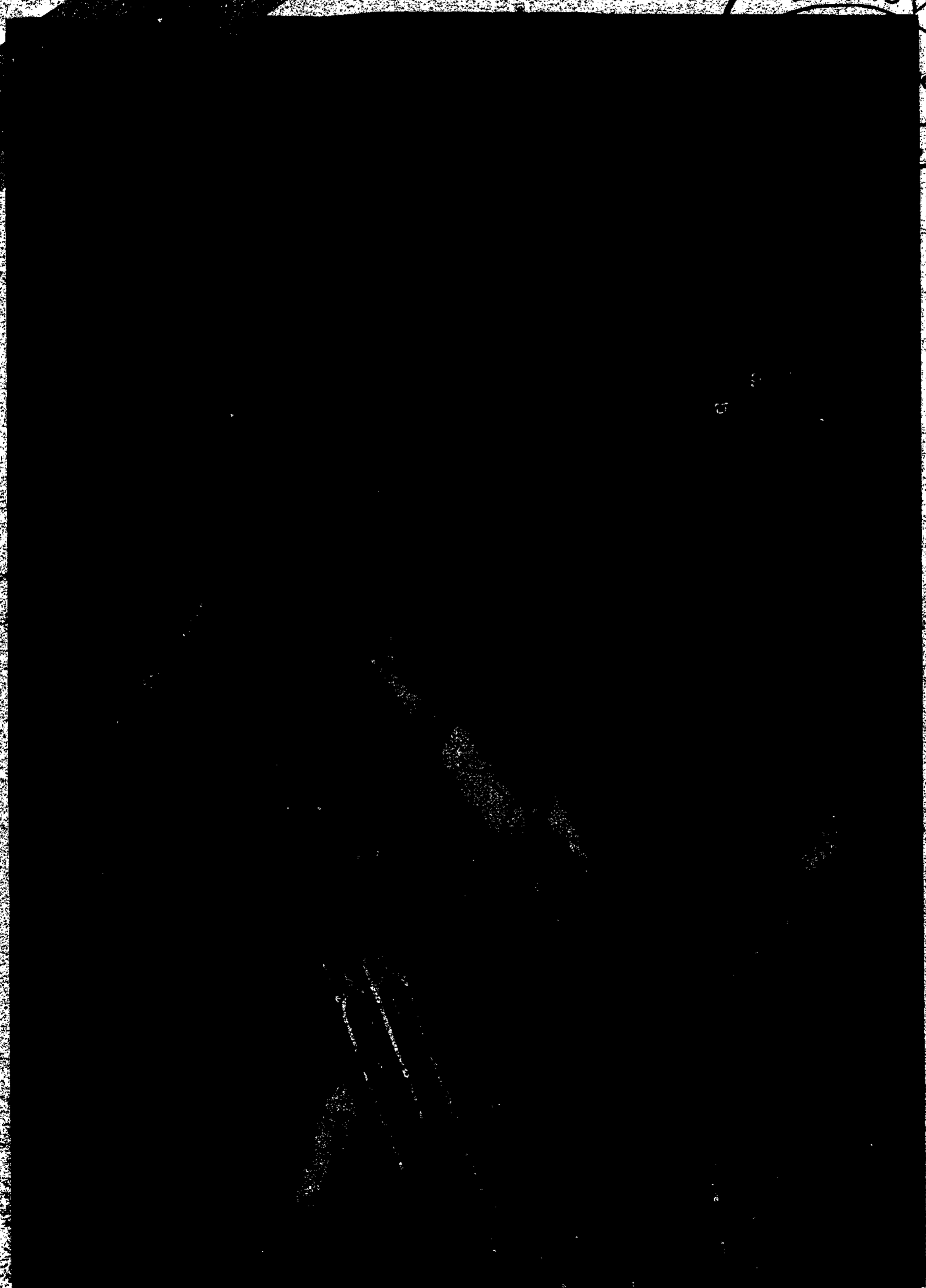
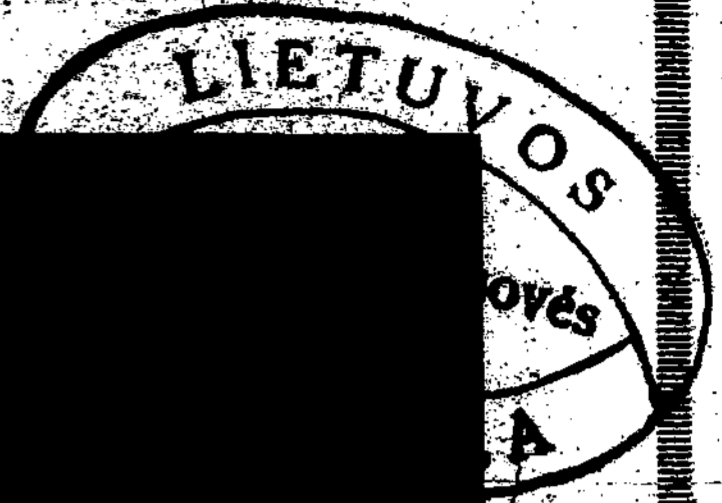

KARYS

Kaina 30 ct.

Nr. 48

Pilėny Kunigaikštis Margis, buv. 6 p. p. šefas.

Pažymėtini įvykiai prieš 10-11 metų.

1918 metų gruodžio mėnuo.

- 1 d. Priimtas į kariuomenę pirmasis gydytojas LYNAS JANULIONIS.
- „ Plk. Lavrentjevas paskirtas 1 gdu pulko vadu.
- „ Įsak. kar. paskelbta apie sudarymą prie Apsaugos Štabo Literatūros Komisijos. Ši komisija jau daug anksčiau buvo sudaryta ir pradėjo savo darbą.
- 2 d. Karininkų susirinkimas svarstė Lietuvos kariuomenės karių laipsnių klausimą.
- 4 d. Sudaryti Sanitarijos ir Tiekimo skyriai.
- 5 d. Pradėtas organizuoti Vilniuje 2 pėst. pulkas.
- 7 d. Išleistas 1 pėst. pulkui pirmasis įsakymas.
- 8 d. Gauta žinia, kad vokiečiai užleidžia lietuvių kariuomenei kareivines Alytuje.
- „ Atvyko į Vilnių apie 20 savanorių iš Žemaičių krašto.
- 9 d. Patvirtintas pirmas mūsų kariškas leidinys „Pėstininkų rikiuotės kamandos ir terminai“.
- 13 d. Pradėjo veikti etapo komendantūra Vilniuje.
- 13—14 d. Parvežti į kareivines (Vilniuje) gauti iš vokiečių ginklai (317 rusiškų šautuvų) ir prie jų pastatyta pirmoji sargyba.
- 17 d. 1 pėst. pulkas turi tik 25 karininkus, 3 karo valdininkus ir 59 savanorius.
- 1 pėst. pulkas persikelia iš Vilniaus į Alytų.
- 1 gdu pėst. pulkas iš Vilniaus persikelia į Gardiną.
- 18 d. Vokiečiai galutinai likvidavo Vilniuje savo „Militär-Verwaltung“ (Jurgio pr. 36 nr.). Jų rūmus ir turtą perėmė mūsų vyriausybė ir pastatė savo sargybą. Į tuos rūmus perėjo mūsų krašto apsaugos ministerija ir kt. įstaigos.
- 19 d. Alytuje paskirti patruliuoti pirmieji lietuvių patruliai.
- 22 d. Pasklydo gandai, kad visos mūsų kariuomenės formavimas bus perkeltas į Gardiną.
- Atvyko 13 savanorių (į 1 pėst. pulką).

1919 mt. gruodžio mėn.

- 4 d. Lenkai užpuolė Pūnios miestelį ir suareštavo keletą gyventojų.
- „ Subate latviai suareštavo daug žmonių už simpatijas lietuviams.
- 5 d. 2 pėst. pulkas pavadintas „2 pėst. D. L. K. Algirdo pulku“.
- 6 pėst. pulkas pavadintas „6 pėst. Pilėnų Kunigaikščio Margio pulku“.
- Nemakščiuose gyventojai nuginklavo vieną bermontininkų karininką ir už tai miesteliui buvo uždėta 10.000 rublių kontribucijos. Vėliau kontribucija buvo nuimta.
- 6 d. 7 pėstininkų pulkas užėmė Raseinius.
- 7 d. Bermontininkų fronte mūsų kariuomenė užėmė Šiaulių miestą ir Šilėnų stotį. 7 pėst. pulkui įsakyta pereiti į Lydavėnų rajoną apsaugoti geležinkelio tiltą ir neleisti bermontininkų Šiaulių link.
- 8 d. Bermontininkų fronte mūsų kariuomenė pasiekė liniją: Kužių bažnytkaimis - Sauginiai (8 klm. į pietus nuo Kužių) - Padubysis - Pašiaušė - Lyduvėnai. Šiauliuose paimta 59 vagonai, 8 garvežiai, daug šautuvų ir šovinių.
- „ Lenkai didelėmis jėgomis puolė mūsų sargybą Pasiekuose (10 klm. į pietus nuo Kalvarijos prie plento). Po valandos kautynių mūsų kariai buvo priversti atsitraukti į Kalvariją. Mūsų karių 4 kareiviai pateko lenkams nelaisvėn.
- 9 d. Į Nemakščių miestelį atėjo 300 bermontininkų su kulkosvaidžiais ir 2 patrankomis.
- Mūsų kariuomenė pasiekė liniją: Vieksniai - Papilė - Kuršėnai - Kurtuvėnai - Padubysis - Tytuvėnai - Lyduvėnai. Mūsų kariai užėmė Lyduvėnų tilto apsaugą.
- Stulgių bažnytkaimio bermontininkai žiauriai nužudė Joną Jonkų, Juozą Prudėną ir Benediktą Milkintą; kitus gyventojus tik labai apiplėšė. Vaidatonių kaimo Stepo Ivoškos padegė trobas ir neleido nieko išnešti. Pašuvikščio vienkiemy nušovė Aleksą Rimką ir apiplėšė namus.

Nauji leidiniai.

Savanoris. 1918—1920 m. Lietuvos kariuomenės kūrėjų — savanorių knyga. Redagavo Stasys Butkus, L. K. Savanorių Sąjungos Centro Valdžbos sekretorius. Lietuvos Kariuomenės Savanorių Sąjungos Centro Valdžbos leidinys. Kaunas. 1929 m. Didelio formato XVI + 256 psl. Kaina: knygynuose — 5 lt., savanoriams per savo sąjungą — 4 lt.

Pagaliau pasirodė senai ir ilgai laukta savanorių knyga. Dabar, išvydus knygą, tenka pasakyti, kad mūsų laukimas neapviltas. Knyga įdomi ir įspūdinga tiek savo išvaizda, tiek savo turiniu. Pirmoj vietoj randame gražius Respublikos Prezidento A. Smetonos ir buvusio ministerio

pirmininko prof. Voldemaro atsiminimus. Toliau, beveik chronologiška tvarka, sudėti straipsniai didingai vaizduoja mums ir Nepriklausomos Lietuvos kūrimo darbą ir tas aukas, pasiryžimą ir mūsų kovas dėl nepriklausomybės ir laisvės. Tai vis geriausiųjų Lietuvos sūnų garbingi žygiai.

Ši knyga yra ir bus vienas didžiausiųjų paminklų, kuriuos mes statom, pažymėdami pirmąjį Nepriklausomos Lietuvos dešimtmetį. Knygoje daug gražios beletristinės medžiagos — apysakaičių, vaizdelių. Visa toji beletristika charakteringa — vis surišta su fronto ir kautynių momentais. Daug įdomios svarbios medžiagos apie įvairius savanorių skyrius, jų organizacijas ir patį gyvenimą.

Knyga puošia gražūs simboliški viršeliai. Tekste labai daug paveikslų: čia mūsų garsesnieji kariai, savanoriai, čia kovos ir kautynių vaizdėliai. Ta knyga turėtų išigyti ne tik savanoris, karys, bet ir kiekvienas pilietis.

P. D.

Pažymėjimas: Kariams, perkantiems „Savanorių Vyr. Št. Spaudos ir Švietimo Skyrių per švietimo vadovus (jeigu švietimo vadovai iškart užsakytų po kelis ir daugiau egz.) kaina 4 lt. 50 ct. Atskirai perkant (po 1 egz.) visiems 5 lt.

LIETUVOS KARIUOMENĖS SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

XI metai.

Kaunas, 1929 m. gruodžio m. 5 d.

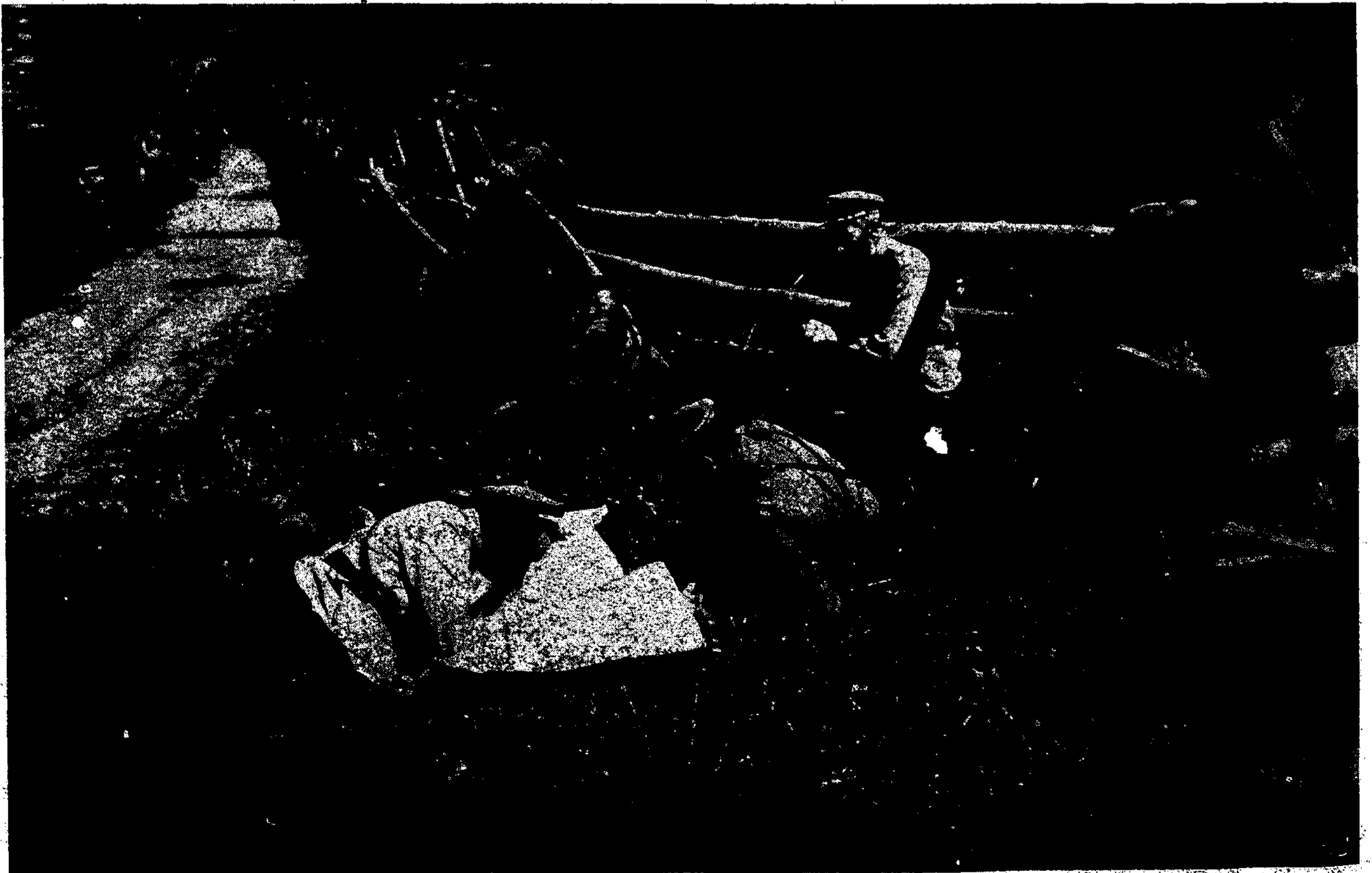
Nr. 48 (548)

Pilėnų Kunigaikščio Margio pulką minint.

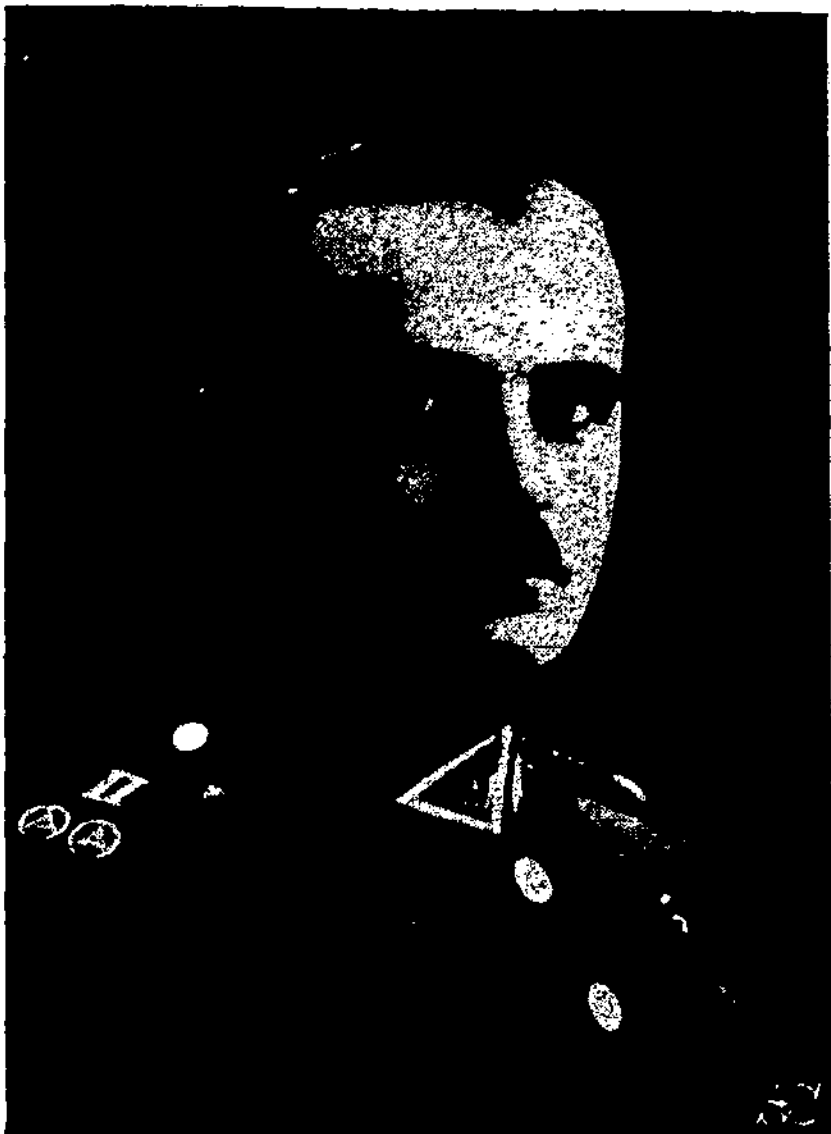
Nesunku atsiminti mūsų valstybės kūrimosi aplinkybes ir sąlygas. Iš pasaulinio karo griuvėsių tauta pradėjo statyti savo nepriklausomos valstybės rūmus. Iš nieko teko kurti valstybės organizacinis aparatas. Materialis nualinto ir sudeginto krašto skurdas. valstybės žmonių, pinigų ir medžiaginių priemonių stoka — štai mūsų nepriklausomo gyvenimo pradžios sąlygos. Pasaulinio karo atbalsiai visur dar aidėjo. Padėtis visur dar buvo įtempta, bet mūsų dvasios galiūnų pažadinta iš letargo miego tauta ir susidariusi valdžia suprato, kad štai atėjo valanda Lietuvai vėl prisikelti. Sakyta nepriklausomybę įgyti galima tik kruvina kova, ją išlaikyti galima tik visų pasiaukojimu. Savisaugos instinktas

visus įtikino, kad pasauliniam sukury tauta gali išlikti gyva tik pareiškus: didžiausią pasipriešinimą visiems, kurie prieš jos gyvybę kėsintusi. Tas savisaugos instinktas yra svarbiausias kariuomenės kūrimosi akstinas. Nėra ginklų ir šovinių, nėra kuo kariuomenę apauti ir aprengti, o dažnai ir maitinti, nėra vežimų, arklių, pakinktų, bet vis dėlto kariuomenė kuriasi, organizuojasi, pakaitomis mokosi ir kaujasi ir — nugalė.

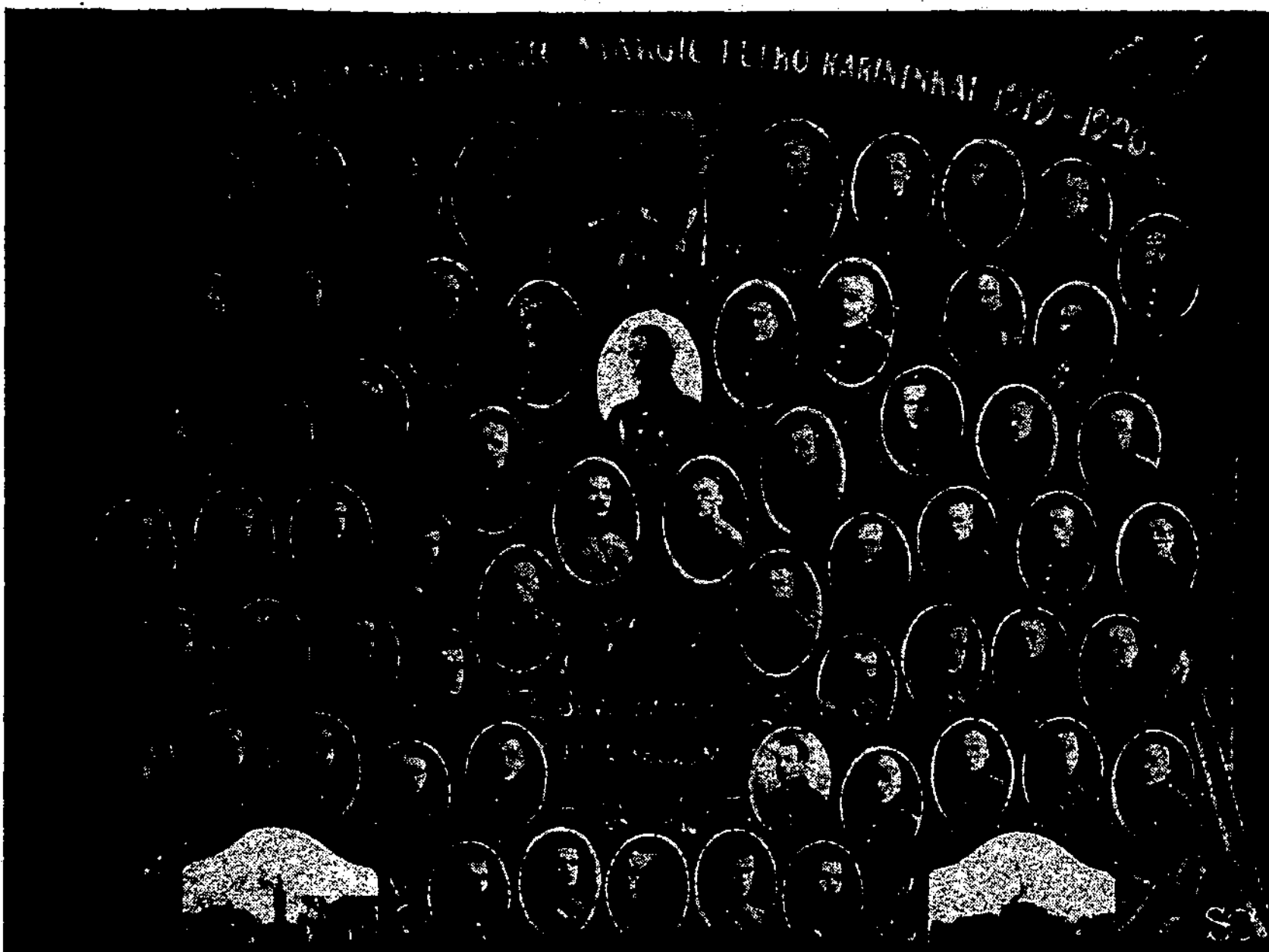
Vargais, aukomis, kančiomis ir krauju pynė sau amžiną garbės vainiką mūsų pirmieji nepriklausomybės kovotojai. Metas iš metų susikaupusi dėkinga tauta mini tuos savo vaikus, kurie pirmieji ėjo savo krūtine užstoti savo sodybas, savo kaimus,

1921 metais pulkas III pėst. divizijos manevruose Rumšiškų—Žiežmarių—Aukštadvario rajone. Vaizdely matyti operacinis 6 p. pulko stabas su buvusiu tuo metu III pėst. divizijos vadu pulk. Stanaičiu.

Pulk. Itn. Butkus, 6 p. pulko vadas
nuo 1919. I. 16 iki 1921. XII. 31.

bažnytkiemius, savo motinas ir sėseris, savo gimines, savo Tautą, savo Tėvynę. Ėjo ir telkėsi į būrius, iš kurių augo pulkai, brendo mūsų kariuomenė. Ir šandie džiaugiasi tauta tos kariuomenės nuveiktais darbais ir pasididžiudama mini juos kiekvienu sukaktuvių proga.

Nemažiau už kitus pulkus nuopelnų tėvynei turi ir 6-tas Pilėnų Kunigaikščio Margio pulkas.

Išklampojo skersai ir išilgai Lietuvos kelius, vydamas iš visur jos priešus. Jėznas, Rumšiškės, Žaslai, Strašūnai — pirmojo kovos krikšto minėtinios vietos. Kovose jau užgrūdintas būsimą pulko branduolys 1919 m. gegužės m. iš Rumšiškių per Kaišiadorius, Kėdainius, Šėtą, Raguvą vyksta į Subačius, iš kur petis į petį su kitais mūsų pulkais, esamais ir naujai gimstančiais, pasiekia Dauguvą.

Išaugęs, sustiprėjęs, patyręs Marijampolės batalionas 1919 m. rudenį iš Dauguvos fronto vyksta į Seduvą vyti naują priešininką — bermontininkus. Pirmąjį šio naujo priešininko smūgį veik vienas turėjo atlaikyti, kol kitos kariuomenės dalys iš visur susitelkė ir sudavė galutiną smūgį ties Radviliškium. Atvykęs į Kėdainius susiformuoja į pulką ir gauna Kunigaikščio Margio vardą. Dar kovos nenurimo, dar reikia saugoti nuo rusų mūsų rytų sienos — batalionai paeiliui užima pozicijas pagal Dauguvą.

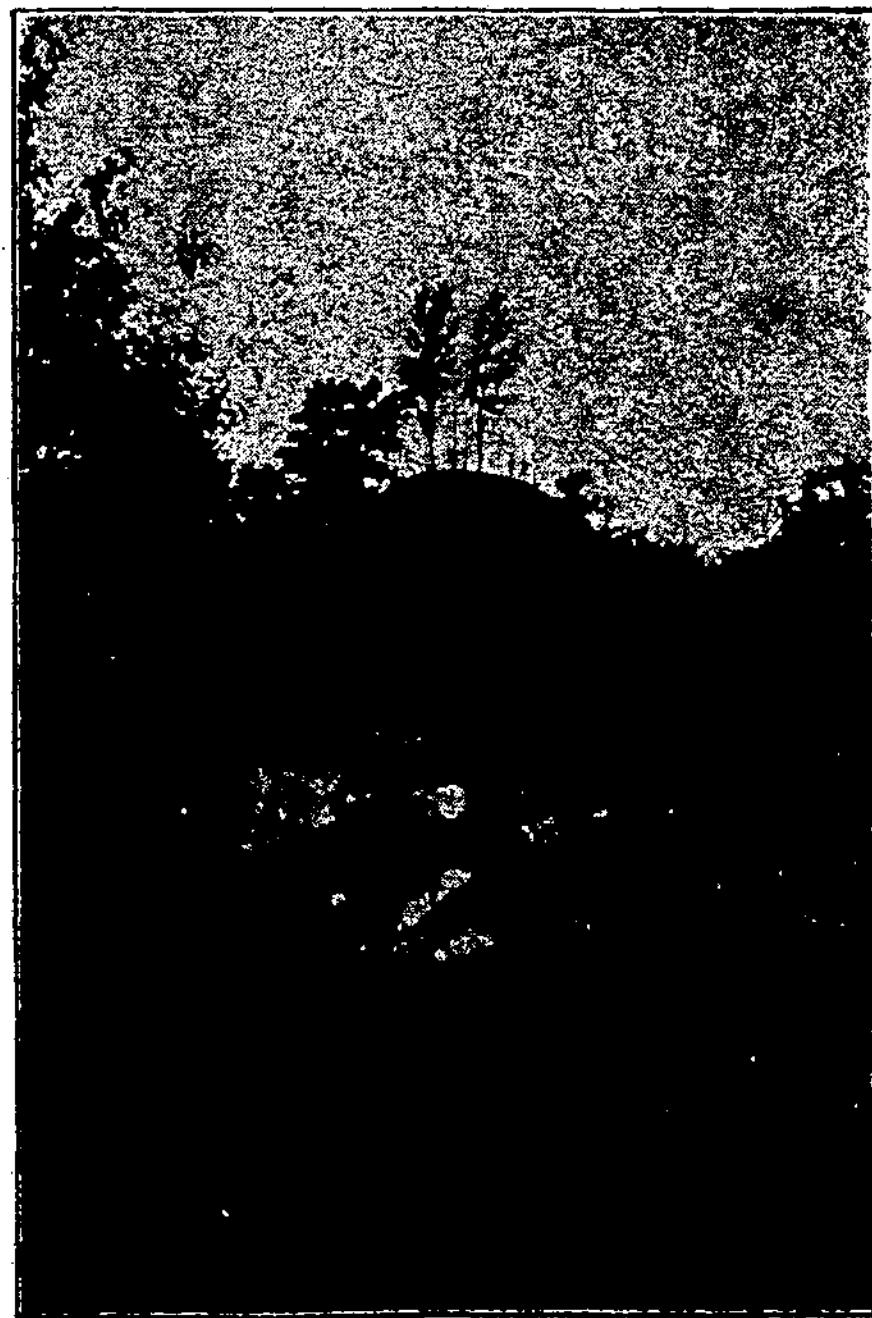
1920 metai. Žūtbutinės kovos su lenkais. Rugšėjo m. pulkas iš Dauguvos fronto grįžta per Kalkūnus, Vilnių, Lentvaravą, Alytų, Seštokus į Seinų rajoną. Ilgas laikotarpis nenuilstamų kovų. Želgovskiada. Paliaubos. Pulkas, daug sykių pasižymėjęs, vis dar negrįžta į nuolatinės būstinės — jis saugo lenkų sieną. Ir tik 1923 m. gegužės m. pulkas pradeda tvarkytis jam paskirtoje nuolatinėje stovykloje — Alytuje.

1926 m. rugpjūčio gale 6 p. pulkas išformuotas.

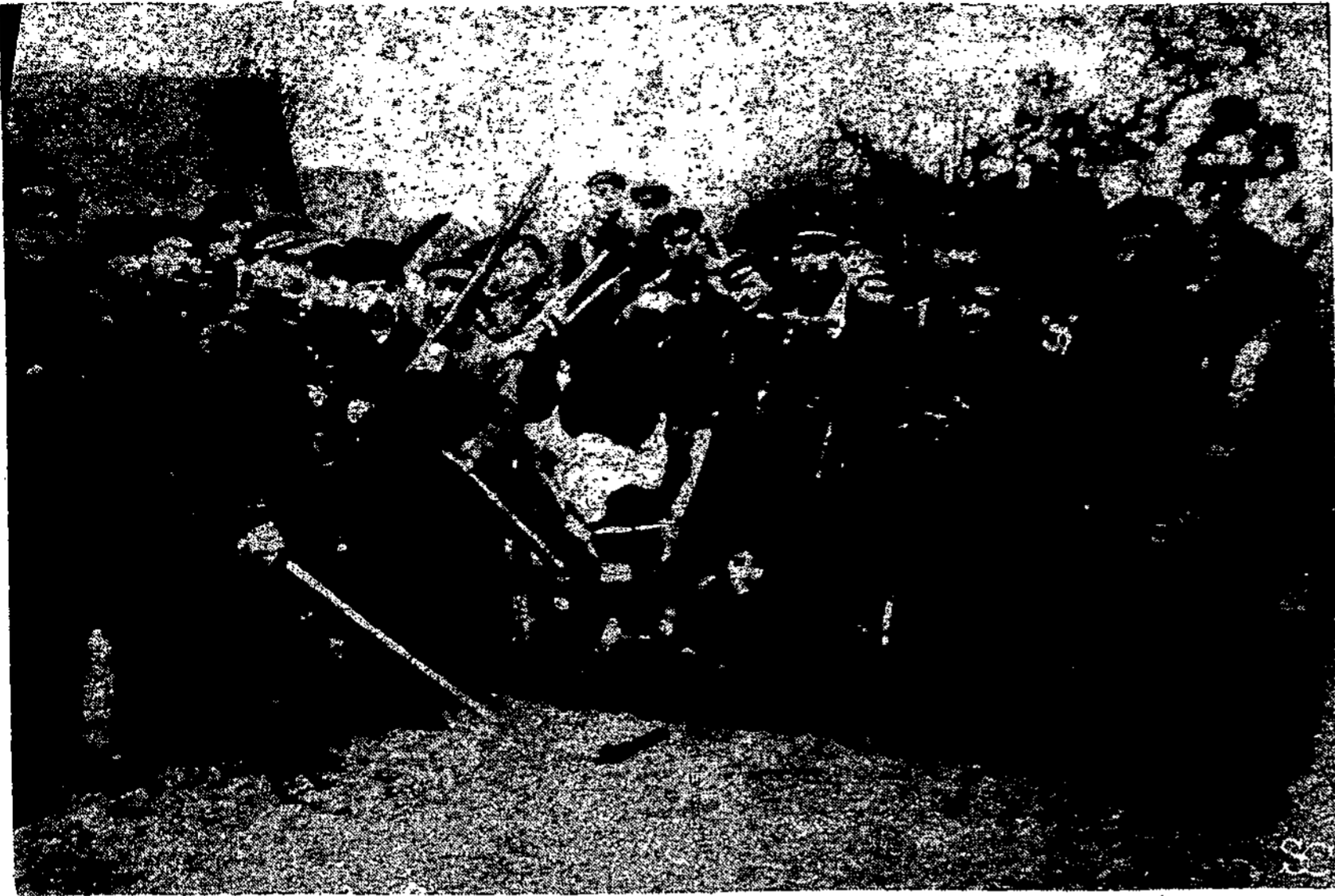
Ne vieta kalbėti apie smulkmenas bei ieškoti išformavimo priežasčių. Priežastis tik viena — mūsų neturtas. Nepajėgiama mūsų kraštui perdidelė našta išlaikyti tiek garbingų pulkų. Vieno pulko netekom, gero pulko netekom. Skaudu tiems, kurie buvome

to pulko šeimos nariais, skaudu visiems, kuriems rūpi mūsų krašto piliečių tautinis auklėjimas. Juk visiems žinoma, kad kariuomenė, jos dalys, yra ne tik didžiausia auklėjančia pajėga, bet nelyginant ir mūsų valstybingumo simbolis.

Visose kariuomenėse po karo daug garbingų pulkų susilaukė panašaus likimo, bet ten lieka globamos išformuotos dalies tradicijos, jos emblema — pulko vėliava. Mes, margiečiai, šios emblemos neturime. Čia yra mūsų didžiausia moralė skriauda. Pulko vėliavoje įrašomas pulko devizas. Visi išlikę pulkai turi savo vėliavas ir šis devizas įvairiai yra išreikštas žodžiais ar atvaizduotas kuria nors

Pūnios piliakalnis, kur jaunas ir narsus Kunig. Margis parodė mums kilniausį lietuvių karių žygio pavyzdį.

1920 m. lapkričio mėn., vieną vakarą, Geceniškių lauko sargybą puolė lenkai ir paėmė nelaisvėn 2 pulko kareivių, vieną jų vietoje užmušė šautuvų buožėmis. Kitą dieną mūsų žvalgyba, pasipikūnusi tokiu niekšišku lenkų darbu, puolė jos ties Markovščizna.

Pulk. Tvaronas, 6 p. pulko vadas nuo 1922. I. 19 ligi 1926. I. 29.

emblema, bet joti tikrasai turinys yra vienas: Viskas Tėvynei.

Pulko vėliava įsmenina pulko šeimos susibūrimą valstybės tarnybai, vaizduoja pulko garbę ir puikybę, pulko ištikimybę savo devizui, jo narių solidarumą.

Žmogaus prigimtis jau tokia: jis gyvena daugiau savo jausmais ir norais ir mažiau protu. Jam tinka prisiminti visa tai, kas jam meilu ir brangu; kiekvienas mūsų turim kurių nors relikvijų, kurių nors daiktų, kurie mums primena, kas mums brangu ir miela. Kiekvienas žmogus linkęs įkūnyti kurią nors idėją ar mintį kokiam nors realiam daikte, į kurią jis žiūri, kaip į kokią emblemą. Liūdna, kad margiečiai šios emblemos neturi. Tūkstančiai jaunų vyrų praėjo per eiles pulko, kurio nebėra. Kas globos, kas auklės, kas dabos šių jaunuolių nuopelnus. Juk ir jie visa aukojo už Tėvynę. Kitos dalys švenčia savo šventes, kviečiasi savo savanorius, išėjusius pulko kari-

ninkus, visus buvusius bendradarbius ir susispietę po viena vėliava gaivina savo jausmus, stiprina sielą ir širdį naujiems žygiams.

Nevertėtų išbraukti iš gyvenimo tokios moralės vertybės, kaip susikūrusi karo metu kariuomenės dalių dvasia. Ji yra pagrindinis mūsų auklėjimo šaltinis, mūsų dvasinė stiprybė. Pulko nuopelnus reikia išskelti, jo sveikas tradicijas išlaikyti.

Kas susirūpins? Pirmiausia mes buvę ir likę margiečiai. Yra daug būdų šiai pulko atminčiai išlaikyti; vienas jų, nors būtų ir vėlu — gauti jau mirusiam pulkui vėliava, kuri būti globojama mūsų muziejuje, kaip tai daroma kitose valstybėse. Kitas būdas — prašyti vyriausybės pavadinti kurioj nors kariuomenės daly atskirą jos vieneta Kunigaikščio Margio vardu, kaip tai daro Vokietija ar kitos valstybės, kurios tuo būdu laiduoja nemirtingumą buvusioms garbingoms dalims.

6 pėst. P. lėnų Kunig. Margio pulko žygių santrauka.

6-jo pėst. pulko užuomazga buvo 2-jo pėst. pulko I-sai batalionas. Taigi 6-jo pulko, kaip ir 2-jo pėst. pulko, pradžia laikoma 1918 m. gruodžio mėn. 5 d.

Šis 2-jo pėst. p. batalionas jau buvo suformuotas 1919 m. sausio mėn. gale, Kaune, Panemunėj, tik trūko ginklų ir muniuotės. Tuo metu bolševikai veržėsi gilyn į mūsų kraštą: užėmė Jėzną ir artinosi į Alytų. Sulaikyti šią kryptimi besiveržiantį priešą ir užimti Jėzną, iš I-jo bat. 1-os ir 2-os kuopų, iš kiekvienos po 100 žmonių, buvo sudaryta suvestinė kuopa. Kuopos vadas buvo karininkas Butkus. Operacijoms vadovavo Apsaugos viceministeris karininkas Zaskevičius.

Iš Panemunės suvestinė kuopa išvyko 1919 m. vasario mėn. 9 d. per Prienus, Lirštoną, Jėzno kryptimi. Jėzną užėmė po pakartotų puolimų vasario mėn. 11—13 d. Vasario mėn. 14 d., persekiodama priešą, kuopa užėmė Pūną (Pilėnus). Bolševikai pasitraukė į Stakiškes. Šiose pirmose kautynėse mūsų pusėj buvo 18 nukautų ir 33 rėtekė į nelaisvę.

Atlikusi savo uždavinį, tuo pačiu keliu kuopa sugrįžo į Panemunę, į savo batalioną. Po kiek laiko I-sai bat. buvo užėmęs Nemuno liniją: Kampiškiei — Dubravna — Piliuona — Pakuonis. Kovo mėn. gale batalionas išvyko į Rumšiškės.

Rumšiškėse iš šio bataliono vieno būrio 2-os baterijos ir pusės I-jo gusarų eskadrono buvo sudaryta atskira rinkti-

nė. Ealandžio mėn. 1 d. ši rinktinė iš Rumšiškių išvyko Žiezmarų kryptimi ir, besikaudama su bolševikais, užėmė Žaslius ir Strašūnus. Po kautynių sugrįžo į Rumšiškės.

Nuo 1919 m. balandžio mėn. 1 d. 1-as bat. į 2-jo pėst. p. sudėtį daugiau negrįžo ir veikė savarankiškai, gaudamas atskirus uždavinius.

Gegužės mėn. 24 d. iš Rumšiškių per Kaišiadorius — Kėdainius, Šėta — Pagirius — Galanėtus — Raguvą — Raguvėlę batalionas nuvyko į Subačiaus miestelį.

Gegužės mėn. 28 d. batalionas kovėsi su bolševikais ties Gudžiūnų kaimu. Persekiodamos priešą Skapiškio — Panemunėlio kryptimi, bataliono dalys birželio mėn. 7 d. pasiekė liaukę.

Nuo 1919 m. birželio mėn. 15 d. batalionas pavadintas „Atskiru Marijampolės batalionu“.

Birželio mėn. 18 d. batalionas kovėsi Trumponų — Mikėlių linijoje (Laukės rajone). Tada batalionas jau turėjo 300 kareivių.

Nuo liepos mėn. 6 d. iki 12 d. batalionas dalyvavo įvairiose kautynėse, išveikiant bolševikus už Dauguvos.

Rugpjūčio mėn. 26 d. batalionas puolė bolševikus pagal Ilaukės — Daugilio geležinkelį.

Rugpjūčio mėn. 29 d. jis užėmė Ilūkštą ir visą laiką kovėsi, kol bolševikai galutinai buvo nustumti už Dauguvos.

Spalio mėn. 6 d. iš Ilūkštos rajono batalionas išvyko į Seduvą prieš bermontininkus.

Buv. 6-to pėst. Pilėnų Kunig. Margio pulko šventei.

Skaidu ir liūdna buvusiems margiečiams, minint jų buvusiojo pulko metines šventes.

5-to gruodžio!... Juk taip dar neseniai ši diena buvo mums džiaugsmo ir entuziazmo diena. Ji buvo ta ašis, apie kurią sukosi ne tik pulko, bet ir Alytaus gyvenimas...

Ir štai likimas išbraukė ją iš margiečių kalendoriaus, sudarkė jų metų ratą, o pačius margiečius, kad negriaudintų jie save gražiais praeities prisiminimais, išblaškė po visą kraštą.

Tylomis išsiskirstė pulko šei-

mos nariai, kovų veteranai, išsinėšę su savim gražiausių atsiminimų iš pulko žygių ir sugyvenimo.

Išbrauktas liko pulko vardas, bet jo nuveiktieji darbai ir žygiai, laimėjimai ir pasisekimai kautynių lauke pasiliko amžiams... Ir mūsų ainiai, minėdami tėvynės atgijimą, karus už nepriklausomybę, minės ir garbingą 6-tą pėst. Pilėnų kunigaikščio Margio pulką ir įrašytas svarbesnes kautynių vietas, su kuriomis jis taip tampriai susištas.

Tačiau mes, margiečiai, nenustojame tikėti, kad kada nors Pi-

lėnų kunig. Margio vardas suburs mus krūvon testui toliau pulko pradėtus žygius dėl savo tėvynės, sujungs vėl į tą kumštį, kuris nu-trauks kenčiančios sostinės pančius. Kartu sujungs ir ton šeimon, kurios pasiilgome.

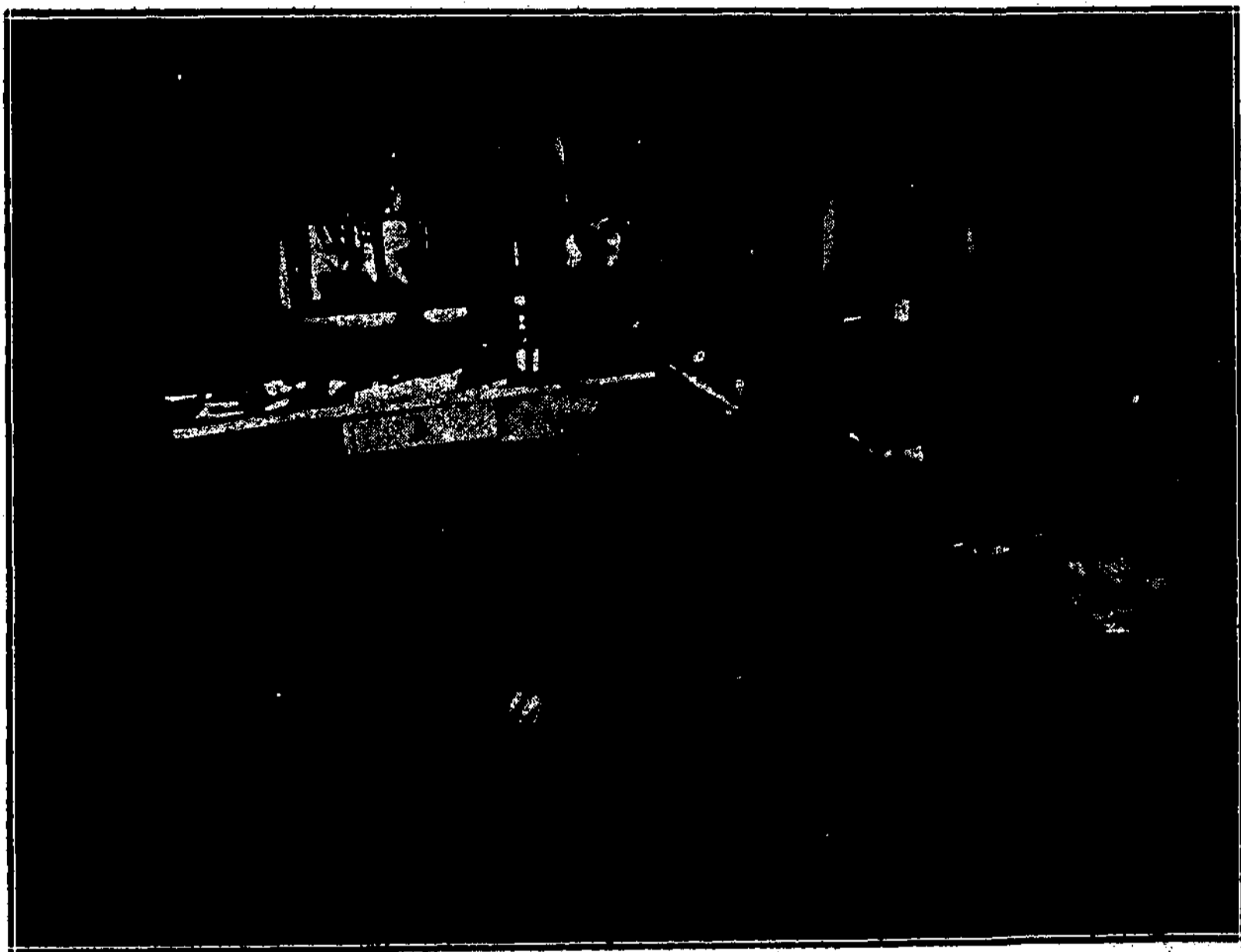
Tos šeimos nuoširdumas ir atvirumas, su kuriuo buvo sutinkamas kiekvienas, draugiški netarnyboje santykiai, geras tarp savęs sugyvenimas, viršininkų vienodas rūpinimasis valdiniais, — jungė visus tvirtais nenutraukiamais ryšiais.

Be gražaus sugyvenimo, dar Alytaus puiki gamta ir erdvi, jauki ramovė teikė pilnos harmonijos. Savo kino, mėgėjų kuopelė taip pat teikdavo smagumų. Vakarai, koncertai, dramos ir operos artistų gastrolės — buvo gana dažnai rengiamos. Kareiviams vaidinimai buvo daromi net tam tikslui pritaikintoje vasarinėje salėje, kino — kareivių rūmuose.

Turtingos kareivių ir karininkų bibliotekos buvo gausiai lankomos. Pažymėtina, kad (Centr. Bibl. žiniomis) pulko karininkų biblioteka darbo koeficiento atžvilgiu buvo užėmusi pirmą vietą kariuomenėje.

Pulke buvo įsteigti karininkams brandos atestatui įgyti kursai, o puskarininkiams — bendro lavinimosi dalykų pamokos. Tai gi, greta gražaus sugyvenimo ir pramogų ėjo ir naudingas, rimtas darbas.

Kpt. S-ka.

Atskira 6 p. p. lauko sargyba blindaže ties Geceniškiais. Šią sargybą labai dažnai puldavo lenkai, pasinaudodami patogiais priėjimais.

Spalių mėn. 20 d. ties Linkaičiais įvyko pirmos kautynės su bermontininkais. Po kautynių teko pasitraukti į Puipius. Šiose kautynėse batalionas turėjo žymių nuosfolių.

Spalių mėn. 22 d. bermontininkai puolė Puipius, bet buvo atremti.

Spalių mėn. 25 d. batalionas savo barą perdavė 2 p. pulkui ir išvyko į Kėdainius.

Kėdainiuose iš bataliono pradėta formuoti pulkas. 1919 m. lapkričio mėn. 20 d. jis buvo pavadintas 6 pėst. pulku. 2 ir 3 batalionai formavosi Kėdainiuose, 1 Kaune iš nusiųstų ten iš Kėdainių dviejų pėst. kuopų ir dviejų kulkosvaidžių būrių.

Batalionų vadais buvo paskirti: 1-ojo vyr. leit. Mackevičius, 2-ojo kap. Kairiūnas ir 3-ojo vyr. leit. Sinkevičius.

Gruodžio mėn. 5 d. pulkas pavadintas Pilėnų Kunigaikščio Margio pulku.

Gruodžio mėn. gale 2 batalionas iš Kėdainių išvyko į Dauguvos frontą prieš bolševikus ir užėmė barą Ilūkšta — Kalkūnai.

Paskutinis susiformavo 3 batalionas 1920 metų pradžioje. 1920 metų vasario mėn. pradžioje 3 batalionas iš Kėdainių išvyko į Ilaukę ir vasario mėn. gale iš Ilaukės į Ežerėnus.

1920 m. vasario mėn. 22—23 d. 1 batalionas, stovintis Panemunėj, aktingai dalyvavo komunistinio sukilimo numalšinime. Griežta bataliono akcija turėjo lemiančios reikšmės.

1920 m. prasidėjus kautynėms su lenkais iš pradžių jose dalyvavo tik 1 batalionas, 2 ir 3 batalionai tuo metu dar sto-

vėjo Dauguvos fronte. 1920 m. liepos mėn. 30 d. 1 batalionas iš Kauno per Vilkaviškį išvyko į Marijampolę 1 atsargos bataliono vado majoro Matiejūno - Valevičiaus žinion.

Rugpjūčio mėn. 1 d. iš Marijampolės batalionas išvyko į Lazdijų rajoną. Rugpjūčio mėn. 5 d. iš Lazdijų rajono perėjo Seinų rajoną ir apsistojo Kleivų dvare ir jo apylinkėse. Kalpo rezervas šiame rajone batalionas buvo iki rugpjūčio mėn. 24 dienos. Rugpjūčio mėn. 24 dieną batalionas perėjo Marijampolės grupės vado žinion ir, gavęs įsakymą pasiekti ir užimti valstybės sieną Sidra - Indura linijai, tą pačią dieną išvyko per Kapčiamiestį į Sapockinę. Šiame rajone batalionas, užėmęs barą nuo Lipsko iki Nemuno, buvo iki rugsėjo mėn. 2 dienos.

Nuo rugpjūčio mėn. 28 dienos batalionas buvo Gardino grupės vado žinioj. Rugsėjo mėn. 2 dieną batalionas perėjo 8 pėst. pulko vado žinion ir pagal įsakymą palikęs barą tą pačią dieną užėmė Lipską, atmesdamas lenkų raitelių dalis Jetrzembno link.

Rugsėjo mėn. 3 dieną batalionas žygiavo pirmyn Jetrzembno — Krasny Bór - Krasny, Bórki - Sztabin kryptimi su tikslu užimti Sztabin ir pridengti 8 pėst. pulko kairįjį sparną, kuris turėjo pulti Augustava ir atkirsti į Seinų — Suvalkų rajoną įsiveržusias lenkų kariuomenės dalis.

Po nuolatinio susirėmimo su lenkais, rugsėjo mėn. 4 d. bataliono dalis pasiekė Sztabin ir po smarkių kautynių tą pačią dieną jį užėmė.

Kariuomenės šventės minėjimas dalyse.

8 p. K. K. Vaidato pulkas.

Lapkričio 23 dienos, t. y. mūsų kariuomenės 11 metų gyvavimo sukaktuvėms paminėti, mūsų einantis pulko vado pareigas majoras Makulevičius atliko gan malonią ir reikšmingą dienos programą.

9 val. 30 min. viso pulko kariai buvo surinkti vienon didžiausiam pulko salėn klausyti paskaitos, kurią laikė švietimo vadovas mjr. Namajuška: „Mūsų kariuomenės pradžia, pirmieji Lietuvos karžygiai savanoriai ir kovos už nepriklausomybę“.

Savanoriai ir Vyties kryžiaus kavalieriai (karininkai ir kareiviai) buvo susodinti pirmose eilėse. Atvykęs pulko vadas pasveikino karius švente ir energingai kreipėsi į juos šiais žodžiais: „Vaidatiečiai! Ši diena primena mums tai, kad mes jau vienuoliką metų esam laisvi, vienuoliką metų kvėpuoja-

me nepriklausomos Lietuvos oru, vienuoliką metų, kai gyvuoja mūsų kariuomenė ir kada mūsų vadai sostinėj Vilniuje paskelbė visam pasauliui, kad Lietuva nepriklausoma. Vienuoliką metų praėjo, kada mūsų jaunutei, nuplyšusiai, tik iš savanorių susidedančiai kariuomenei, teko kariauti su vokiečiais okupantais, bermontininkais. Juos apmalšinus, teko su išalkusiomis bolševikų gaujomis kovoti, o pietuose Varšuvos erelis irgi nemiegojo. Visokiais žiauriausiais šmeižtais persekiojo ir plėšė mūsų kraštą. Tuos visus mūsų tėvynės plėšikus išblaškė, išdaužė pasiryžę tautos sūnūs, kurie nesigailėjo nei pavojaus, nei kraujo, nei gyvybės. Visiems savanoriams ir Vyties kryžiaus kavalieriams, pagerbdami juos, dėkuodami jiems, turime nulenkti galvas ir sušukti tris kartus valio!“

Pulk. ln. Sprangauskas, 6 p. pulko vadas nuo 1926. I. 29. ligi 1926 XI. 15.

Užtvara Gudakiemy. 6 p. pulko metinės šventės diena (1920-III-5) kareiviams išmokama alga.

Rugsėjo mėn. 5 d. apie 6 val. ryto žymios lenkų pajėgos, susikongregavusios Dambrowo, pradėjo pulti Jestrzembno nuo Ostrów pusės. Šiose kautynėse batalionas turėjo daug nuostolių ir po kautynių pasitraukė į Gruszkai kaimą.

Naktį, rugsėjo mėn. iš 5 į 6 dieną batalionas atsitraukė į Lipską ir perėjo 2-jo pėst. pulko vado žinion.

Rugsėjo mėn. 6 d. batalionas kartu su kitomis mūsų dalimis per Holynką — Sapockinę išvyko į Kapčiamiestį.

Rugsėjo mėn. 10 d. iš Kapčiamiesčio per Beržininkus batalionas išvyko į Ogdodniki ir perėjo II-os divizijos vado žinion. Tą pačią dieną batalionas padėjo 5-am pėst. pulkui atremti lenkų puolimą ties Sztabinki. Po kautynių užėmė liniją: Dusznicia — Okmiany — Miszkinie, čia batalionas buvo iki rugsėjo mėn. 13 dienos.

Rugsėjo mėn. 13 d. iš Dauguvos fronto per Ilaukę — Kalkūnus — Vilnių — Lentvaravą — Varėną — Alytų — Šeštokų į Seinų rajoną atvyko 2 ir 3 batalionai. Tą dieną 1-as batalionas įėjo savo pulko sudėtin.

Rugsėjo mėn. 15 dieną pulkas užėmė barą: Smalėnai — Baroniškiai — Kleivai iki Dmitrovo ežero.

Rugsėjo mėn. 21 dieną pulkas užėmė barą: Začernė — Bokšių ir Seivų ežerų tarpekis — Raistakiemis — Zvikeliai — Šeipiškų ežeras ir Klevų ežero šiaurinis krantas.

Rugsėjo mėn. 22 dieną po atremto lenkų puolimo pulkas užėmė barą: Selvų ežeras, Zvikeliai, Didžiuliai, Vidugiriai,

Dzиеvltiškaiai, Juodeliškaiai iki Geladavos ežero. Čia pulkas buvo iki rugsėjo mėn. 28 dienos.

Rugsėjo mėn. 28 dieną, perdavęs barą, pulkas nuvyko į Šeštokų rajoną. Iš Šeštokų rajono perėjo į Varėnos rajoną.

Spalių mėn. 4 dieną Vertelaukio — Perlojaus rajone įvyko smarkios kautynės, po kurių pulko dalys pasiekė Perlojų. Toliau puolimą išplėsti negalėjo dėl kaimyninių dalių nepasisekimo ties Varėna. Nakčia pulkas atsitraukė į Vertelaukį.

Po ginklų sustabdymo, perdavęs barą I-am pėst. pulkui, pulkas žygiavo į Vilnių ir spalių mėn. 9 dieną atvyko į Valkininkus.

Užėmus Želigovskio kariuomenei Vilnių, spalių mėn. 11 d. pulkas nuvyko į Aukštadvario rajoną, kur kovėsi su Želigovskio kariuomene iki operacijų galo, pakaitomis su 1-mu pėstininkų pulku, užimdamas barą nuo Trakų iki Valkininkų.

Po ginklų sustabdymo ir pravedimo neutralinės zonos iki 1923 metų balandžio mėn. galo šį barą užėmė tiksliai vienas pulko batalionas, o kitos jo dalys apsisistojė Jėzno, Rumšiškio rajone.

1923 metais vasario mėn. 16—23 dieną pulkas kovėsi su lenkais, atstatydamas sulaužytą neutralinę zoną.

1923 metais gegužės mėn. 1 dieną, perdavęs barą pasienio batalionui, pulkas atvyko į paskirtą nuolatinę stovyklą — Alytų.

1926 metais liepos mėn. gale 6 pėst. pulkas buvo išformuotas.

Po garsaus valio, orkestras pagrojo himną ir tuo baigėsi pulko vado kalba.

Po to, mjr. Namajuška pradėjo paskaitą, minėdamas Vytauto laikus, Lietuvos padalinimą, rusų valdžios skriaudas, Lietuvos atgaivintojus, žuvusius tautos kultūros vadovus — didvyrius, Muravjovo laikus, rusų-japonų ir didžiojo karo reikšmę mūsų tautai, vokiečių okupantų, bermontininkų, bolševikų ir lenkų plėšimus, rusų revoliuciją, mūsų kariuomenės pradžią Rusijoje, Lietuvos nepriklausomybės paskelbimą, mūsų kariuomenės įsikūrimą, jos pirmus žingsnius ir žygius, apie savanorius, Vyties Kryžiaus kavaliereis — žuvusius ir gyvenančius — ir Klaipėdos krašto atvadavimą. Paskaitą baigė primindamas Vilniaus kraštą ir sostinę Vilnių.

Perskaičius visas žuvusių karių pavardes, pulko vadas, išėjęs prieš visą pulką, pasakė šiuos žodžius: „Amžiną atilsį ir amžiną atmintį“. Po tų žodžių orkestras sugrojo gedulingą maršą.

Perskaičius visas pirmųjų pulko Vyties Kryžiaus kavaliereis ir dabar tebeesančių pulke pavardes, pulko vadas palinkėjo jiems ilgiausių metų, paspausdamas rankas. Baigdamas paskaitą, mjr. Namajuška kvietė visus karius ruoštis žygiui į Vilnių. Orkestras sugriežė Vilniaus maršą.

13 val. visas pulkas su dainomis nuvyko į Liaudies namus, kur buvo vaidinama pulko kariams, jų šeimoms ir pažįstamiems komedija „Karolio teta“. Prieš vaidinimą buvo paašškintas komedijos turinys. Komedija pasisekė labai gerai ir kareivių nuotaika buvo pakilusi.

20 val. kareivinių ramovėje buvo surengtas šeimyniškas vakarėlis.

Sušvės ainis.

Auto kuopa.

Nors jau ruduo, tačiau diena sausa, graži. Kareiviai, pasipuošę šventadienio rūbais, būreliais vaikšto, šnekučiuojasi, — šiandien užsiėmimų, žinoma, nėra.

Apie 10 val. šaukiami visi didžiulėn kareivinėn. Atvyko kuopos vadas mjr. Auzbikavičius ir visi kuo-

pos kareiviniai. Kareivinėj tylu, tik šen ten sugirgžda nuo besisėdančių. Pagaliau viskas nutyla.

— Vyrai! — tyliai sušunka atsistojęs vadas, — šiandien jūs esat dalyviai tos narsios mūsų lietuviškos kariuomenės, kuri prieš vienuoliką metų skurdžiai, dėl tuometinių mūsų neišteklių, aprūpinta, blogais, paskubomis surinktais, ginklais ginkluota ir didelių priešų iš visų pusių supama, vien tik pasiryžimo ir šventa Tėvynės meile vedama, narsiai kovėsi. Jos dėka galim šiandien čia susirinkti ir jos vienuoliktuosius gyvavimo metus paminėti.

— Ši sunkų, ne kieno nepadedamą, bet atbulai — iš visų pusių slopinamą ir trukdomą idėjos darbą atlikti galėjo tik didvyriai, — tęsė toliau vadas. — Lietuva pasižymi didvyriais, Lietuva daug pagimdė didvyrių!...

Po šių žodžių visi sustoja ir gieda Tautos himną.

Toliau vadas nuosekliai, pradedant Jogailos laikus, apibūdina Lietuvos nepriklausomybės vystimosi etapus, spaudos draudimo laikotarpį, dr. Basanavičių, 1918 metų nepriklausomybės paskelbimo dieną ir pirmąsias nepriklausomybės kovas.

— Automobilistams, — tęsė toliau vadas, — nors ir neprisėjo stovėti ginklu rankose pirmuose kovos apkasuose, nors jų ir nedaug žuvo, bet dirbant kitą savo specialybės darbą, vis dėlto keli žuvo.

Kuopos vadas paminėjo žuvusių automobilistų pavardes ir jie buvo pagerbti atsistojimu. Po to, įvairioms Lietuvos kautynėms smulkiau apibūdinti pavedama kelių kautynių dalyviui, dviejų Vyties Kryžių kavaliereis, mjr. Pučekui.

Mjr. Pučekas atsistojęs sušunka: — Nepaisant to, kad tuomet mes buvome blogai ginkluoti, nepaisant to, kad tuomet buvome blogai maitinami ir iš visų pusių klastingų priešų spaudžiami — kovėmės iš paskutiniųjų ir laimėjom! Istorija mums aiškiai rodo, — tęsė toliau majoras, — kad ne visuomet yra svarbu didelis kariuomenės skaičius ir ne visuomet svarbu galingi ginklai, bet svarbu tik pasiryžimas ir pasiaukojimas!... Svarbu didvyriška dvasia!!

Vėliau majoras smulkiau apsisistojė ties Panevėžio - Dauguvos - Širvintų - Giedraičių kovomis,

1921 metais 6 p. pulkas, tvar-
kydamas savo užpakalio
sosisiekimą, sutaisė ir at-
remontavo visą eilę dide-
snių ir mažesnių tiltų ir
kelių Rumšiškių — Jėzno -
Stakliškių — Aukštadvario -
Kaišiadorių rajonuose ir kai
kuriuose šių rajonų pastatė
nuolatines telefono linijas,
kurias vėliau perdavė Pašto
Telefono Valdybai. Vaiz-
dely matyti pulko kareivių
taisomas plento tiltas ties
Rumšiškiu.

smulkiai apibūdino mūsų anų laikų karivių ūpą, pasiryžimą ir linkėjo iš praeities semtis sau tėvynės meilės.

— Duok Dieve, kad dvyliktąsias kariuomenės sukaktuves švestume Vilniuje! — sušunka majoras.

Sugiedama „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim“.

B.

Aviacija.

Gen. št. pulk. Pundzevičius 10 val. pasakė aviacijos kariams nepaprastai jaudinančią kalbą. Trumpais žodžiais priminė mūsų netolimą praeitį ir pirmuosius karius, paaukojusius gyvybę ant tėvynės aukuro: kar. Juozapavičių, Eimutį, lakūnus vyr. leit. Pranckevičių ir leit. Kumpį. Be galo išpūdinga buvo tylos minutė žuvusiems pagerbti. Gausingai išsirikiavę aviacijos kariai, lyg sustingusios marmuro statulos, pagerbė žuvusius didvyrius.

Išėjusius prieš rikiuotą Vyties Kryžiaus kavaliarius nuoširdžiai sveikino aviacijos viršininkas, linkėdamas geros sveikatos ir daug dar pasidarbuoti tėvynei.

Po pietų buvo kariams pramogos. Dalis buvo nuvesta Valst. Teatran, o likusiems rodoma įdomi kino filma. Vakare liktinių puskarininkių ramovėje surengtas vakaras.

Vyr. p. B. Barkauskas.

9 p. L. K. Vytenio pulkas.

Anksti rytą pulkas pasipuošė tautiškomis vėliavomis. 9 val. karivių rūmų salėje susirinko visi pulko kariai. Čia 1. e. pulko vado p. trumpai nupasakojo šios dienos reikšmę mūsų kariuomenei, primindamas, kaip mūsų jaunutė kariuomenė išikūrė, ką nuveikė ir kad dar ne viskas pabaigta — ji laukia vyriausybės įsakymo atvaduoti pavergtą sostinę Vilnių. Orkestras sugrojo Tautos himną. Toliau pulko vadas perskaitė pavardes pulko karių, žuvusių nepriklausomybės kare. Groja orkestras gedulos maršą — visi kariai atsistoje ir susikaupę pagerbia žuvusius. Po to, pulko vadas perskaitė pulko karius „Vyties Kryžiaus“ kavaliarius, kurie dar tebetarnauja pulke. Kariai, pilni pasiryžimo budėti Lietuvos sargyboje, išsiskirstė į kuopas, kur buvo laikytos paskaitos iš mūsų kariuomenės istorijos.

Vakare karius nuvedė į pulko kiną, kur buvo jiems dovanai rodoma.

Vltn.

1 pėst. D. L. K. Gedimino pulkas.

Lapkričio mėn. 23 d. iš ryto suplėvėsavo vėliavos prie karivinių.

Paskaitos: 10 val. 1 bataliono ir visų komandų kariams paskaitą laikė vyr. leit. Lapinskas, kuris apibūdino mūsų kariuomenės kūrimosi dienas, pirmuosius savanorius, jų atliktą uždavinį kovos lauke ir Vilniaus reikšmę dabartiniam mūsų gyvenime. To pat turinio paskaitas laikė ir II—III batalionuose ir mokomoje kuopoje.

14 val. Ukmergės „Našlaičių namų“ salėje Ukmergės gimnazijos mokiniai suvaidino 4 veiksmų dramą „Savanorio duktė“. Buvo susirinkę visi pulko karininkai ir kariavai. Prieš vaidinimą pulko vadas prabilo į karius: Gedimininkai! Šiandien švenčiame vienuoliktų metų sukaktuves, kaip išikūrė mūsų kariuomenė. Ta diena mums yra brangi tuo, kad 1918 m. lapkričio mėn. 23 d. Vilniuje buvo išleistas pirmas įsakymas organizuoti 1 pėst. pulką, kaipo

6 p. pulko kariai fronte 1920 m. ties Rudiškio stotimi.

branduolį mūsų narsiai kariuomenei. Bendrai nupiešė mūsų kariuomenės laimėjimus nepriklausomybės kare. Atsistojimu pagerbė žuvusius 1 pėst. pulko karius: orkestras sugriežė gedulo maršą. Po to, pagerbiami Vyties Kryžiaus kavaliariai. Baigdamas savo kalbą pulko vadas tarė: dar mūsų darbas nebaigtas, mūsų sostinė Vilnius prieš rankose — mes turime budėti pasiruošę. Atėjus valandai mes Vilnių atvaduosime. Orkestras sugriežė „Mes be Vilniaus nenurimsim“.

Vaidinimas pavyko gerai; veikalas tikrai pritaikytas tai dienai. Rolę geriausiai atliko „Savanorio duktė“, kuriai, pasibaigus vaidinimui, pulkas įteikė gyvų gėlių bukieta.

V. J. J.

Karo policijos mokykla.

Mūsų karo policijos mokykla minėjo kariuomenės šventę jau iš anksto pasiruošusi. Per keletą dienų prieš šventę visi atliekamu laiku ruošėsi. Senesnieji naujokams nuolat kartojo: „Vyrai, ruoškimės!“ Visi nekantriai laukė savo šventės.

Lapkričio 23 d. iš pat ryto visur švaru ir jauku. Naujokai vienas po kito lenda iš sandėlio aprėdyti naujais išėginiais rūbais, dairosi aplink save, klausinėja vienas kito, ar gerai atrodo munduras ir t. t. Mokyklos salėje sėdasi kariavai, ir salėje daugiau tylumos, negu paprastai. 11 val. išeina mokyklos viršininkas kap. Kuncaitis, bet jis jau nebe kapitonas, kaip vakar buvo, bet ant jo pečių matyti majoro laipsnis. Visų kariavių veiduose spindi sveikinimas savo mokyklos tėvui — auklėtoji majoro laipsniu. Visų noras — amžinai gyventi su juo. Čia jis prabyla, primindamas mūsų kariuomenės buvusias sunkias valandas, mūsų Vilniaus brolių vargus ir žuvusius brolius. Žuvusieji pagerbiami atsistojimu. Paskaita baigiama Tautos himnu ir „Ei, pasauli, mes be Vilniaus nenurimsim!“ Po to, papietavę skubinosi, kas teatran, o kas kinan.

Vakare buvo šeimyniškas šokių vakarėlis.

Naujokas Z. Gerulaitis.

2 artilerijos pulkas.

Iškilingai minėjom kariuomenės šventę. 9 val. susirinko viso pulko kariavai ir karininkai ir visi išsirikiavę su orkestru nuėjom į bažnyčią, kur buvo pamaldos. Grįžus iš bažnyčios, pulko vadas visus pasveikino ir pasakė kalbą apie Lietuvos kariuomenę ir jos reikšmę. Po pietų buvo rodomas kariams kinas.

Artileristas.

2 ulonų D. L. K. Birutės pulkas.

Lapkričio mėn. 23 d. pulkas minėjo Lietuvos kariuomenės 11 gyvavimo metų sukaktuves. Tam tikslui visi eskadronai susirinko kareivių klūbe ir išklaušė turiningos kap. Prūsaičio paskaitos, kurioje jis apibūdino garbingą Lietuvos praeitį, Vytauto Didžiojo darbus ir jo mirtį, ir pirmųjų nepriklausomybės metų žygius. Paskaitos pabaigoj iškėlė Vilniaus klausimą ir pabrėžė, kad ateity bus mūsų šventa pareiga, žūt būt, jį atvaduoti. Po paskaitos orkestras sugrojo Tautos himną. 23 ir 24 dienomis pulko kino teatras pulkui dovanai demonstravo linksmo turinio filmas.

A. Bučys.

Šarvuočių rinktinės tankų kuopa.

Mes minėjom vienuoliktas kariuomenės gyvavimo sukaktuves taip: lygiai 10 val. visi kuopos karininkai ir kareiviai susirinko į kareivių ramovę. Atvykęs kuopos vadas apibūdino tos dienos reikšmę, primindamas kiek šioje dienoje yra mums džiaugsmo ir kiek liūdesio. Paminėjo svarbesnias kovas dėl Lietuvos nepriklausomybės ir žuvusius pirmuosius karius: kar. Juozapavičių ir kareivį Povilą Lukšį.

Taip pat pagerbėme, sušukdami garsų valio, ir mūsų „Vyties Kryžiaus“ kavalierius.

Po pietų kai kurie buvome nuvesti į Valstybės Teatrą, o likusieji į aviacijos kiną. V. p. P-tis.

Karininkų pakėlimai.

(Žiūr. „Kario“ 47 nr.)

Inžinerijos —

Iš pulkininko leitenanto į pulkininko laipsnį pakelti karo technikos štabo viršininkas Juozas Barzda Bradauskas, karo mokyklos Kazys Musteikis.

Iš kapitono į majoro laipsnį pakelti generalio štabo valdybos karo topografijos skyriaus Juozas Andrius, karo technikos štabo Jonas Černius ir Juozas Gražulis, pionierių bataliono Petras Kaušys, ryšių bataliono Marijonas Vitkauskas ir Jonas Baruolis, geležinkelių kuopos vadas Petras Kutka, šarvuočių rinktinės vadas Vincas Asevičius, karo butų skyriaus Antanas Luinis.

Iš vyresniojo leitenanto į kapitono laipsnį pakelti generalinio štabo valdybos karo topografijos skyriaus Povilas Kristopavičius, I karo apygardos štabo Petras Ličkus, pionierių bataliono Stasys Eidukaitis, ryšių bataliono Augustas Šulcas, Jonas Juknevičius ir Jonas Šepetys, auto kuopos Ernestas Čiurlys, šarvuočių rinktinės Alfonsas Vileniškis, karo butų skyriaus Feliksas Baleišis ir Kazys Aperavičius.

Iš leitenanto į vyresniojo leitenanto laipsnį pakelti generalinio štabo valdybos karo topografijos skyriaus Vladas Žiaurys, pionierių bataliono Stasys Uždavinys ir Suleimanas Chaleckas, geležinkelių kuopos Otto Milaševičius, šarvuočių rinktinės Stasys Jurevičius, Kazys Marcinkevičius, Jonas Petruškevičius, Adomas Stankevičius ir Vytautas Bulvičius.

Aviacijos —

Iš kapitono į majoro laipsnį pakeltas aviacijos Viktoras Reimontas.

Iš vyresniojo leitenanto į kapitono laipsnį pakelti aviacijos Vytautas Petruškevičius, Antanas Gavelis, Klemensas Martinkus, Juozas Česonis, Jurgis Tumavičius ir Antanas Damijonaitis.

Iš leitenanto į vyresniojo leitenanto laipsnį pakelti aviacijos Kazys Lisauskas, Kazys Blusys, Mikas Leončikas, Narcyzas Ferensas, Kazys Šimkus, Erichas Mačkus, Antanas Zagurskis ir Ignas Vylis.

Intendantūros —

Iš majoro į pulkininko leitenanto laipsnį pakeltas kariuomenės intendantūros Vincas Butauskas.

Teismo —

Kariuomenės teismo valstybės gynėjas Vymeris — generolas

Kariuomenės teismo prokuroras Emilijus Vymeris pakeltas iš pulkininko į generolo laipsnį.

Administracijos —

Iš kapitono į majoro laipsnį pakelti generalio štabo valdybos I skyriaus Gustavas Petrikaitis, generalio štabo III skyriaus Kazys Sabalys, krašto apsaugos ministerijos kanceliarijos Jonas Laucevičius, I karo apygardos štabo Martinas Huffas, II karo apygardos štabo Mikalojus Grigaliūnas, aviacijos Eduardas Reichertas, karo sanitarijos valdybos Stasys Barkauskas, artilerijos tiekimo skyriaus Vincas Sruoginis.

Iš vyresniojo leitenanto į kapitono laipsnį pakelti generalio štabo valdybos IV skyriaus Antanas Siaurukas, ge-

neralio štabo valdybos karo topografijos skyriaus Juozas Radevičius, vyriausiojo štabo spaudos ir švietimo skyriaus Simas Narušis, krašto apsaugos ministerijos kanceliarijos Jokūbas Dagys, vyriausiojo štabo ūkio skyriaus Kazys Zdanavičius, kavalerijos viršininko štabo Vincas Sikorskis, tiekimų valdybos Juozas Stanišauskas ir Vincas Duoba, karo sanitarijos valdybos Jonas Valaitis, kariuomenės teismo Petras Kuginis ir Alfonsas Šepetys, II karo apygardos štabo Marijonas Mickevičius ir Juozas Irlakis, III karo apygardos štabo Vladas Šniras, 2-jo pėstininkų pulko Jurgis Čygas, 7-jo pėstininkų pulko Jurgis Mitkus, 9-jo pėstininkų pulko Stepas Marčėnas ir Juozas Marčėnas, 4-jo artilerijos pulko Otto Blumchenas, pionierių batal. Matas Navakauskas, šarv. rinkt. Jonas Kondratas, aviacijos Antanas Jakimas ir Jonas Paliejus, artilerijos tiekimo skyriaus Feliksas Grinas ir Vincas Liubinas, karo technikos tiekimo skyriaus Kazys Krasauskas, karo butų skyriaus Kazys Kemeklis, kariuomenės intendantūros Jonas Švedas, Antanas Šukaitis ir Vladas Vaičius, karo ligoninės Jonas Pačkauskas, Mečius Ščepanavičius, Adomas Kudžma ir Aleksandras Lapinas, centralinių kariuomenės dirbtuvių Juozas Kulevas, Oskaras Kubelskis ir Jonas Čepulka, Kauno miesto ir apskrities komendantūros Kostas Karpenko, Šiaulių apskrities komendantūros Antanas Stuoka, Mariampolės apskrities komendantūros Kazys Eleratas, Alytaus apskrities komendantūros Oskaras Jenerikas, Kėdainių apskrities komendantūros Juozas Kudrauskas, Mažeikių apskrities komendantūros Jokūbas Kulbis, šaulių sąjungos Antanas Gedmantas.

Esantieji atsargoje puskarininkiai, kaip baigę pirmojo Lietuvos prezidento karo mokyklos IV-os laidos aspirantų kursą, pakelti į leitenanto laipsnį ir įskaityti į karininkų atsargą.

Pėstininkų jaunesn. puskar. Bronius Juodikis, Alfonsas Kindurys, Algirdas Lipčius, Petras Eferatas, Antanas Matulionis, Petras Kuliešis, Petras Karpas, Motiejus Vektaris, Antanas Kenstavičius, Ignas Budrevičius, Justinas Leveckis, Gediminas Balčius, Bronius Tuskenis, Antanas Gudjurgis, Petras Povilionis, Mykolas Varanius, Bonaventūras Akucevičius, Adomas Bieliauskas, Juozas Kubilius, Vincas Aukščiūnas, Povilas Rakšnys, Juozas Draugelis, Ignas Rimta, Kazys Garlauskas, Adomas Šernas, Domas šiaučiuonas, Stepas Vasiliauskas, Kazys Mereckis, Kazys Bandžius, Aleksas Pocius, Antanas Žlioba, Kostas Baltrušaitis, Vaclovas Griganavičius, Pranas Kuraitis, Henrikas Kildišius, Salemonas Šlekys, Juozas Noreikevičius, Marijonas Petkūnas, Mykolas Mačiukas, Stepas Gerdžiūnas, Juozas Sabaliauskas, Juozas Šliažas, Povilas Jasiūnas, Motiejus Namavičius, Pranas Matusevičius, Antanas Valantonis, Bronius Vaitiekūnas, Jonas Dičius, Kostas Korsakas, Antanas Tamošiūnas, Emilijus Malskaitis, Juozas Merkevičius, Leonas Jablonskis, Mečys Adomavičius, Kazys Povilionis, Julius Rinkevičius, Juozas Tarūta, Vincas Urmanavičius, Povilas Burneikis, Jonas Černiauskas, Petras Gasiūnas, Pranas Kuliešis, Antanas Markauskas, Eugenijus Blažys, Vladas Jasilionis ir Viktoras Matuliauskas.

Inžinerijos jaunesn. puskar. Mečislovas Bortkevičius, Jurgis Langė, Povilas, Sinkevičius, Emanuelis Gurvičius, Pijus Pečkaitis, Jonas Navikas, Antanas Abakanavičius, Aleksandras Stravinskis, Kazys Turčinavičius, Ottonas Kocienas, Stasys Žylis ir Antanas Jurelskis.

Veterinarijos —

Veterinarijos jaunesn. puskar. Vincas Ambraziūnas, Borisas Pavlovas ir Jonas Mažeika.

Kaip nereikia žygiuoti.

(Žiūr. „Kario“ 47 nr.).

IV.

Pirmiausia, mat, mūs pulkui teko eiti per upę Širvintą, man rodos, net pro apdegusį Sakalupėnų kordoną. Anapus Širvintos kaimų vardai toki pat, kaip ir Lietuvoje, bet žmonių tušti, o su likusiais seniais visai nesusišnekėsi: grabalioja „ne verštejen“ ir šnairuoja į ruskius, kai į velnius.

Kareiviai ištisą dieną nevalgę, skina su šakomis apyžalius vaisius, rauja iš žemės šakniavaisius, o išiveržę į turtingus namus ieško degtinės ar alaus. Mat, virtuvės vis dar kažin kur užpakalyje, o čia apicieriai vis reikalauja: „bratcy, vpieriod!“¹⁷⁾. Kurių čia velnių eisi „vpieriod“, kad neėdęs, batai grauzia nuvargusias kojas, o tvarkos nesimato.

Tarytum rugpiūčio 18-tą vakarą perėjo mūsiškiai prūsų geležinkelį, kurs eina tarp Stalupėnų ir Pilkalnio. Kadangi aš su rota buvau pulko gale, tai man nė neteko matyti tos baisios netvarkos ir triukšmo.

Mano maskoliukai taip pat buvo nuvargę, kaip ir aš, kiekvienu žingsniu keikėsi, žegnojosi, bet ėjo... Apie mūs kavaleriją, kuri buvo perėjusi sieną, girdėti negirdėjom. Prirėplioję kažkokį miesčiuką ar kaimą — apsinakvojom. Kol prakeiktos virtuvės privažiavo, ilste nuilę kareiviai kas sau sunkiu miegu miegojo ir net apie valgį klausyti nenorėjo: vos kuris ne-kuris apsnūdusiomis akimis ir tingiomis rankomis srėbtelėjo atšalusios sriubos ir vėl pūtė. Šiaurėje girdėjos atskiru šūvių atgarsiai, o pietų vakaruose griaudė artilerija.

Baisiausio nuovargio veik nejausdamas, ilgai negalėjau užmigti. Vis man vaidenos gimtasis kaimas, seni tėvai... „Laimingi, manau — mire, gi čia tu, velniai žino kam, grūskis ir galo ieškoki. O kas bus su Magdute, kūdikiu ir visu ūkiu? Kada gi pasibaigs tas karas nelemtas? Patrakę ruskiai, tiek mus kankinę, atrodė man irgi pakvaišiais. Kuriems galams, be jokios tvarkos, jie taip dabar skverbiasi? Ar negeriau būtų žmonėms pasilsėjus vėliau grūstis?“

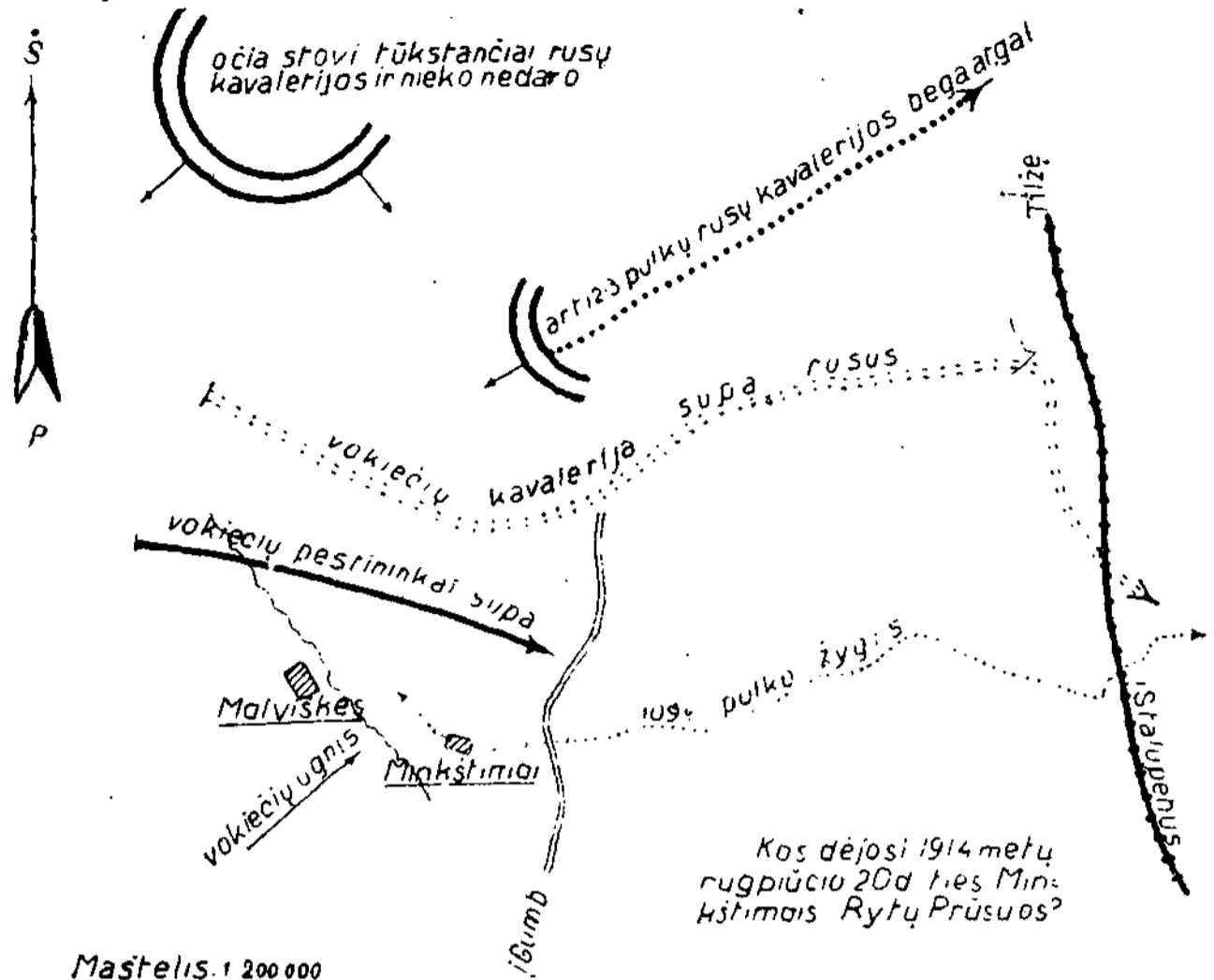
V.

Nežinau kiek laiko praėjo po to, kai sudėjau blakstienas, tik staiga pasigirdo trevogos¹⁸⁾ šūviai, ir pulkas sukilo. Tą nelemtą rugpiūčio 19 dieną teko mūs batalionui eiti avangarde. Saulutė dar nespėjo kaip reikiant pasirodyti, o vos srėbterėje iš katilo kruopų, kuopos jau išsirikiavo ir patraukė vakarų link.

Taip sau, bra, žygiuojam kaip maniebruose¹⁹⁾, užpakalyje eina mūs pulkas, o iš dešinės — tuščia: niekas net nemano žvalgyti. Prūsai — rupūžiokai tyli, tik iš po mūs akių sprunka vienas antras raitininkas. Pagaliau pasiekėm kažkokį gražiai apsodintą plentą²⁰⁾, o nuo jo į vakarus eina gan platus klonis, besibaigias, rodos, ties Malviškiu tekančio upelio pakrantėse.

Pulkas, sakau, užpakalyje, o mes priekyje — einam sau tuo kluonu, ir viena vora — kita prasta akimi matoma, kartais atrodė, net ir tos netikusios apsaugos

nereikia. Ir tiesa, bent du mūsų batalionai išsitiesė, kaip ant parado, ir žengia prie to upelio. Dar jo nepriėjom, prūsai kad duos iš šautuvų, pulimiotų²¹⁾ ir patrankų išilgai mūsų batalionų voros, kad net akyse tamsu pasidarė.

Mastelis: 1:200 000

Kas, kaip, iš kur — niekas nieko nemato, gula ir baigta! Ugnis tuo tarpu tokia smarki, kad iš penkių šešių kuopų nė viena galvos nenori pakelti, o mano vyriokai, kur šiek tiek priekin išlindo, irgi — kas sužeistas šliaužia atgal, kas visai nejuda, o likę gyvi — nei pirmyn, nei atgal!...

VI.

Ir ką gi jūs manot? Visa tai įvyko, kad žygio apsauga buvo netikusi, t. y. raitininkai neįspėjo mus, kas ten priekyje dedasi, o patys pėstininkai nesugebėjo tinkamai apsisaugoti, be jokio tikslo pragulėjo me po priešų ugnimi arti pusiaudienio, nustoje ne mažiau pusės vyrų! Maža to, rytdieną vokiečiai mus pradėjo iš dešinės supti ir nors jų mažiau buvo, bet turėjom bėgti kokia 10—12 varstų²²⁾ atgal: tuo tarpu kai tūkstančiai raitininkų netoliese nuo mūsų į šiaurę²³⁾ ramiai sau ilsėjos.

Rupūžės, sakau jums ir gana... O aš iš tų prakeiktų Minkštimų išnešiau rankos minkštimuose skylę: štai ji! Ir Jonas parodė senai apgijusiai žaizdą raumenyse, aukščiau dešinės rankos alkūnės.

Štai kodėl reikia gerai žinoti žygio apsauga! Štai kodėl viena tame žygyje klaida kitkart tūkstančiams pridaro daug nelaimių. Taigi reikia nemažai mokytis, kad mūs broliai ateityje be reikalo galvų nedėtų.

Nuo savęs pridursiu, kad viskas, kas čia nupasakota, tikrai įvyko 1914 metų rugpiūčio 19—20 d. Rytprūsijos. Tos dienos pasėkos rusams nemažos reikšmės turėjo, nes, savaitei praslinkus, tuose pat Prūsijoje, kautynėse ties Žalgiriu, jie paliko — užmuštais, sužeistais ir patekusiais nelaisvėn daugiau ne 150.000 vyrų. Iš čia mums išvada:

Eik pirmyn drąsiai, bet nesku bėk!

(Skuba tik tas, kam pilvas skauda),

Ramiai gi eidam's, priekin žiūrėk,

Bet neb'uzmiršk, kad ir iš šono priešas šaudo!

S. Zaskevičius.

¹⁷⁾ Bratcy vpieriod — broliukai pirmin.

¹⁸⁾ Trevoga — pavojus.

¹⁹⁾ Maniebrai — manevrai.

²⁰⁾ Iš Gumbinės į Tilžę.

²¹⁾ Pulimiotas — kulkosvaidis.

²²⁾ Tai istorinis faktas! varstas — arti kilometro.

²³⁾ Apie 10—15 kilometrų

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

Kariuomenės sveikinimai

Minint kariuomenės 11 metų sukaktuves, yra gauta Krašto Apsaugos Ministerio vardu visa eilė telegramų ir sveikinimų. Tie nuoširdūs žodžiai suplaukė iš įvairių Lietuvos vietų ir daugelio organizacijų ir atskirų asmenų.

Visa tai parodo, kad krašto gynimo ir organizavimo reikalu plačiai yra susirūpinusi mūsų visuomenė, kad ji tikrai domisi, myli savo kariuomenę ir daug vilčių deda į jos darbą ir žygius.

Beveik visų sveikinusių vienas ir stiprus pageidavimas, kad mūsų kariuomenė tvirtai stovėtų savo tautos ir krašto reikalų sargyboje ir stiprintų savo pasiryžimą kuo greičiau atvaduoti Vilnių.

Mes iš savo pusės galime tik pridėti, kad kariuomenė niekad nepamiršo ir nepamirš tų pageidavimų, nes tai yra vyriausias visų mūsų tikslas. Bet jei nuolat jausis tasai tamprus ir glaudus ryšys — kuris ir turi būti — tarp kariuomenės ir visuomenės, be abejo, pats darbas ir visų siekimų vykdymas bus daug sėkmingesnis.

M. B.

Padėka.

Visiems, žodžiu bei raštu sveikintiems mūsų kariuomenę jos 11 metų sukaktuvių proga, reiškiu padėką.

Pulk. leit. J. Variakojis,
Krašto Apsaugos Ministeris.

Fraternitas Lithuanica.

Šios korporacijos, į kurią įeina senieji gydytojai — daugelis jų tarnavusių ar dar tebetarnaujančių mūsų kariuomenėj — ir studentai medikai, metinio suvažiavimo posėdžiai buvo daromi Karininkų Ramovėj.

Posėdžiai truko dvi dieni — lapkričio 29 ir 30 dieną. Į posėdžius, be pačių fraternitiečių, rinkosi gražus svečių būrys. Čia švietimo Ministeris p. Šakenis, čia aukštieji Vyr. Štabo ir rikiuotės dalių karininkai, čia mūsų kilnieji ir seniausieji visuomenės veikėjai, čia senieji fraternitiečių draugai, kuriuos jungia bendra ideologija.

Tiesa, korporacijos Fraternitas Lithuanica tikrųjų narių nedaug, bet užtat kokie glaudūs jų tarpusavio ryšiai ir kokios kilnios lietuviškai tautiškos idėjos jie jungiami bei vedami.

Ši korporacija ir jos tradicijos jau gana senos. Ji užsimezgė dar 1908 metais Petrograde. Jos pradžia sudarė lietuvių — karo akademijos medikai, kurių tarpe seniausieji — gen. Nagevičius, pulk. Ingelevičius, pulk. Oželis, Vyriausias korporacijos įsikūrimo ir gyvavimo akstinas buvo ir yra Lietuvos kaimas, jo žmonės, jų sielos ir kūno sveikatingumas ir kultūra.

Nors ši korporacija įsisteigė prieškariniais laikais, tačiau ir dabartinėj Lietuvoj jos egzistavimas nėra kiek nenustojo nei savo pagrindo nei reikšmės.

Kasmet korporacija papildoma rinktiniais naujais nariais iš besimokančių medikų.

Tarp jos statuto paragrafų yra labai gražių ir sektingų. Pavyzdžiui, vesti tik lietuvaites ir sudaryti grynai lietuviškas šeimas. Narių, arba kaip jie vadinami brolių, tarpe didžiausia apykanta. Šventai pasizada gerbti vienas kito įsitikinimus ir kritiškai vertinti. Todėl nei tikiabinės, nei politinės, nei partinės pažiūros jų neskaldo ir nesudaro kliūčių glaudžiai sugyventi ir dirbti kilnų lietuviškai kultūrišką darbą.

Šis paskutinis principas labai yra brangus ir reikšmingas, norint suburti mūsų inteligentines pajėgas. Juk visos šitos partinės ir kitos rietenos, napykanta tik skaldo, blaško mūsų pajėgas ir silpnina organizacijas, pasiryžusias dirbti tautišką darbą.

Abiejų dienų korporacijos posėdžiai baigėsi širdingomis jaukios nuotaikos vaišėmis, kur dalyvavo ir jų šeimos.

Lapkričio 29 dieną Karininkų Ramovėj buvo suruošta arbata, o kitą dieną labai įdomus ir įvairus balius Lietuvos viešbučio salėse.

Linkime šiai gražiai korporacijai geriausių ir vaisingiausių metų!
Mjr. B.

4 artilerijos pulkas.

Karių klūbas. 1926 m. rudenį pulkas, persikėlęs į Vilkaviškį, rado ulonų paliktą erdvoką salę, kuri buvo gerokai apleista. Pulkas, norėdamas įrengti minimoj salėj karių klūbą, pirmučiausia turėjo atlikti remontą.

Pulkas, neturėdamas pakankamai lėšų, negalėjo iš karto padaryti vidaus ir išorės remonto. Iš pradžių patenkinamo tik laikinai nudažęs vidaus sienas ir lubas, ir pastatęs sceną. Toks laikinas salės remontas darė jai nors ir ne pakankamai jaukią išvaizdą, bet pulkas vis dėlto turėjo gan pakenčiamą karių klūbą, kuriame buvo: biblioteka, skaitykla ir vakarams bei koncertams rengti salė.

Tačiau klūbo ir scenos pirmykštis įrengimas, nors suvaidinus ir rimtesnį veikalą, žiūrėtojams nepalikdavo gero įspūdžio. Buvo dar ir daugiau techniškų trūkumų. Todėl pertvarkymas scenos, salės vidaus sienų, lubų perdažymas ir išorinis remontas buvo būtinas.

Pagaliau šiais metais pulkas, turėdamas lėšų, drauge su kitų trobesių remontu, padarė ir klūbui remontą. Sutvarkytas stogas, sienos ir vidus. Sienos gražiai dažytos. Iš apačios ligi langų sienos iškaltos lentelėmis, o lubos nudažytos baltais aliejiniiais dažais. Scena padidinta ir patobulinta pagal technikos reikalavimus. Nutapytos šešios audeklinės dekoracijos. Jos pakabintos viršum scenos. Reikalingos vaidinimų metu nuleidžiamos, o nereikalingos pakeliamos bloku. Dekoracijas tapė Meno mokyklos mokinys Varanka.

Dabar klūbo scenoje galima vaidinti ne tik bet kurį veikalą, bet ir operą, nutapius jos pastatymui vieną ar daugiau dekoracijų.

Prie klūbo yra karių krautuvė, bibliotekos knygoms laikyti kambarys ir rūbinė.

Klūbas pritaikytas ir kinui. Jau yra ir aparatas pastatytas.

Klūbo pašventinimas ir atidarymas. Sąryšy su įvykusia lapkričio mėn. 23 diena (kariuomenės švente) įvyko klūbo pašventinimas ir atidarymas,

Dalyvaujant pulko vadui, karininkams, ponions, liktiniams puskarininkiams ir kareiviams, 14 val. pulko kapelionas pašventino karių klūbą.

15 val. kareiviams buvo nemokamai demonstruotas farsas iš kariško gyvenimo ir viena drama.

20 val., atidarymo proga, Valstybės Dramos artistai vaidino operetę „Moters smalsumas“ ir programai pajvairinti buvo deklamacijos, dainos ir kupletai. Publika vaidinimais, žavinga salės išvaizda ir scenos dekoracijomis buvo labai patenkinta, nes ligi šiol Vilkaviškyje panašios salės dar nebuvo.

Klūbo atidarymo proga norėta pastatyti patriotinio pobūdžio veikalą, tačiau dėl susidėjusių aplinkybių negalėjo.

Tačiau prieš pat vaidinimą publika plūste užplūdo. Neužtekus vietų sėdėti, pasitenkino gavę bilietus nors stovėti. Kiti turėjo grįžti negavę bilietų. Nors bilietai nebrangūs buvo, vis dėlto per 700 litų surinkta.

Kitą dieną, t. y. lapkričio mėn. 24 d., buvo pirmą kartą kino seansas dėl publikos. Matyt, paveikusi vakarykščios dienos vaidinimų nuotaika ir klūbo žavingas vaizdas, į kiną sutraukė vėl daug publikos.

Vinča pralaimėjo. Šiomis dienomis Kene mieste (Amerikoje) Vinča boksavosi su austrų boksininku Tom Diksonu. T. Diksonas labai geras boksininkas, ir Vinča pralaimėjo technišku nokautu septintam runde. Daug nusiminti dėl šio pralaimėjimo netenka. Juk nevisuomet galima laimėti. Užtenka ir to, kad, Vinča būdamas Amerikoje, laimėjo 3 susitikimus nokautais.

Žinomą boksininką Longlaną nudėjo 3 runde nokautu; negrą Havrį paguldė taip pat nokautu pirmam runde ir žinomą boksininką S. Hurley sumušė pirmam runde pirmą minutę.

Paskutinės rungtynės buvo vienos rimčiausios rungtynių. Tenka tik palinkėti mūsų Juozui ir toliau kovoti, nepamirštant, kad yra lietuvis.

Istorinis įvykis. Lenkijos futbolo pirmenybes laimėjo komanda „Garbarnia“ (Krokuva). 1928 metais ši komanda žaidė „A“ kl. ir šiais metais, žaisdama tik pirmus metus A L. grupė, sumušė visas senąsias komandas ir tapo Lenkijos futbolo nugalėtojas.

Tai pirmas futbolo istorijoje įvykis.

Moteris vyrų tarpe. Amerikos lietuvaite, pasaulinė plaukikė 100 m. laisvojo stiliaus, p. Osipavičiūtė neranda sau lygios moteries plačioje Amerikoje. Todėl ji įstojo į Brown universiteto vyrų plaukikų komandą.

Vyrai su džiaugsmu ją priėmė ir tikisi daug iš jos pasimokysią.

„*Spielfereinigung*“ — „V. F. B.“ šiomis dienomis Klaipėdoje įvyko futbolo rungtynės tarp mums žinomos Karaliaučiaus komandos V. F. B. ir Klaipėdos *Spielfereinigung*. Rungtynės laimėjo V. F. B. santykiu 4 : 3 (3 : 2). Gruodžio m. 1 d. Klaipėdoje įvyks finalo futbolo rungtynės Rytprūsijos čempiono vardui įgyti. Pirmosios rungtynės buvo treniruotės pobūdžio, o antrame susitikime paaiškės, kas taps Rytprūsijos nugalėtoju.

Paukštis, pamėgdžiojęs lėktuvą.

Per ištisus kelius amžius žmonės mokėsi skraidymo meno iš paukščių. Dabar paukštis pradeda mokytis iš žmonių.

Lankančios kiną ir vakarus publikos patogumui nuo pat miesto šaligatvių ligi klūbo (per rajoną) išpiltas smėliu takas ir elektros šviesa apšviestas.

V. p. B. J.

9 pėst. L. K. Vytenio pulkas.

Puskarininkų klūbas. Lapkričio mėn. 24 d. liktinių puskarininkų klūbe surengtas šokių vakaras, kuris praėjo gana gražiai. Labai girtinas dalykas, kad puskarininkiai nepasitenkino vien tik šokiais, bet žaidė ir tautiškus žaidimus.

Bendrai reikia pastebėti, kad mūsų liktiniai viršios ir puskarininkiai progresuoja; jie jau moka gražiai elgtis ne tik tarp savęs, bet ir su svečiais. Vtn.

2 ulonų L. D. K. Birutės pulkas.

Spalių mėn. 15 d. prasidėjo p-ke vėl, per vasarą nutraukti, liktinių vachmistų bei puskarininkų vakariniai kursai. Kiekvieną vakarą, išskyrus šventadienius, yra po porą pamokų. Dėstoma, be karo, įvairūs švietimo pobūdžio — mokslo dalykai, pav., istorija, geografija, matematika, net ir vokiečių kalba. Visiems liktiniams pamokų lankymas būtinas ir tuo metu jie paleidžiami nuo užsiėmimų ir pareigų. Kursams vadovauja švietimo vadovas kap. Prūsaitis; moko karininkai.

A. Bučys.

Štai kas neseniai įvyko Amerikoje per suruoštą aviacijos šventę. Šventėje dalyvavo visa lėktuvų eskadrilė. Eskadrilės skraidymas atkreipė dėmesio didelio juodo sakalo. Iš tolo sakalas lėktuvų eskadrilę palaikė per būrį paukščių, kuriais galima būtų pasmagurauti ir leidosi vyti paskui grobį. Prisiartinęs prie lėktuvo pamatė, kad dalykas netoks pras tas. Tačiau suįdomintas keistais triukais, paukščiams nesuprantamais, pradėjo daryti tas pačias figūras, kokias darė lėktuvas, valdomas garsaus lakūno Dukuorto.

Žiūrovai, susirinkę aerodrome, atidžiai sekė, kaip juodas sakalas su nepaprastu tikslumu kartojo visus aukštojo pilotų numerius. Bet publikos pasigėrėjimas buvo neapsakomas, kada sakalas, mėgdžiodamas lakūną, padarė „mirties kilpą“.

„Figūrinis“ sakalo skraidymas truko apie 10 min. Po to sakalas nutarė, kad daugiau žaisti nebeverta ir pabaigė savo nepaprastą demonstravimą. Suplasnojo sparnais, pasiėjo tolyn, lydėdamas triukšmingų aplodismentų.

Moderniškoji mokykla.

Neukölne ties Berlynu atidaryta gimnazija, kuri atitinka šių dienų pedagogijos, higienos ir technikos reikalavimus. Mokyklos rūmuose yra 43 radio imtuvai, po vieną kiekvienoje klasėje. Gimnazijos laboratorijoje kiekvienas mokinys turi savo žinioj bandymams dujas ir elektros srovę. Šalia laboratorijos yra du tamsūs kambariai fotografijos ir kinematografijos darbams. Didžiojoje gimnazijos salėje įrengta scena su pakeliamomis dekoracijomis. Gimnastikos salėje yra visokie sporto įrankiai. Šalia salės yra vonių kambariai. Ant gimnazijos stogo įtaisyta nedidelė astronomijos observatorija.

Vyr Št. Spaudos ir Švietimo Skyrius kariuomenės dalims bei įstaigos pasiūš pakankamą sieninio karių kalendoriaus 1930 m. kiekį. Todėl patartina dalims bei įstaigoms bereikalingų išlaidų nedaryti, perkant kitokius kalendorius.

Daugelis, užsisakydami 1929 m. „Kari“, prisiuntė tik 7 lit. 50 ct. (vietoj 8 lit.). Prašome tokių savo skaitytojų prisiūsti dar 50 ct. pašto ženklais arba siunčiant prenumeratą 1930 m. Neprisiuntusiems sulaikysime nuo š.m. XII. 15 d. „Kario“ siuntinėjimą.

KARIŠKOS ŽINIOS

Ir „Latvijos Kareivis“ paminėjo mūsų kariuomenės metinę šventę.

„Latvijos Kareivio“ 266 nr., minėdamas Lietuvos kariuomenės metinę šventę, įdėjo krašto apsaugos ministerio pulk. Variakojo ir vyriausiojo štabo viršininko generolo Kubiliūno atvaizdus ir trumpas jų biografijas ir straipsnį: „Lietuvos kariuomenės metinė šventė“. Šio straipsnio pradžioje trumpai paminėta lietuvių kariuomenės dalys Rusijoje ir mūsų kariuomenės šventės kilmė. Beveik visas straipsnis skirtas skaitytojams supažindinti su dabartine Lietuvos kariuomene.

Deja, visos žinios apie mūsų kariuomenę yra arba jau pasenusios arba iškraipytos. Pavyzdžiui, iš šio straipsnio sužinome, kad Lietuvos kariuomenėje dabar tokios algos per mėnesį: divizijos vadas — 500 litų, pulko vadas — 440 lt., bataliono vadas — 360 l., kuopos vadas — 310 l., jaun. karininkas — 180-195 lt.

Kai dar tebėra Kaune ir Rygoje abiejų valstybių karo atstovai, tai toks straipsnis labai keistokas ir, žinoma, jo autoriui garbės nedidina.

Latviai tvarko karių kapus.

Daugpilio karių kapams komisija tvarko latvių ir lenkų karių kapus. Lenkų kapai jau sutvarkyti. Greit bus baigti ir latvių kapai. Ateinantį pavasarį šie kapai bus apipilti juodžemiu ir apsėti žole. Medinius kryžiuokus pakeis akmeniniais. Praėjusią žiemą išsalę medeliai ir krūmai pakeisti naujais.

Lenkai perka daug dujokaukių.

Lenkų karo vadovybė firmai „Martin“ Prancūzijoje užsakė pagaminti 150.000 dujokaukių.

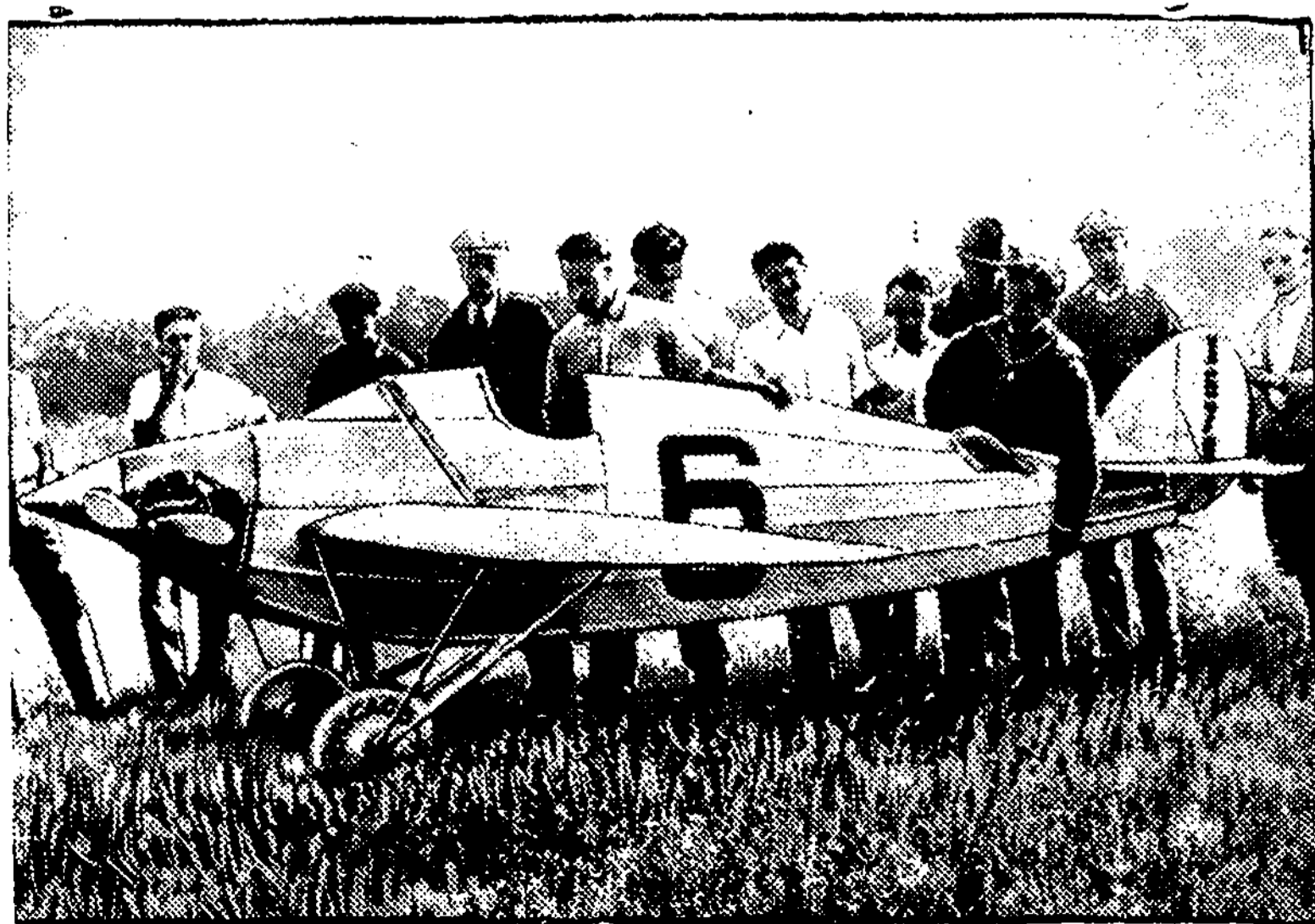
„Šalin Pilsudskį, tegyvuoja Dašinskis!“

Lapkričio mėnesio pradžioje 4 pėst. pulke, stovinčiame Suvalkuose, kilo politinio pobūdžio riaušės. Kažkieno suagituota 3-ji p. kuopa atsisakė eiti į užsiėmimus. Kareiviai, susirinkę kareivinėse šaukė: „šalin Pilsudskį, tegyvuoja Dašinskis!“*).

Kuopa tuojau buvo kitų kuopų apsupta ir nuginkluota. Kai kurie kareiviai buvo suimti, o likusieji iškelti į kitas kariuomenės dalis ir 3-ji kuopa išformuota.

41 pėst. pulkas ir visa Suvalkų įgula po šio įvykio buvo įtemptoj padėty. Tas pats įtempimas buvo jaučiamas ir mieste civilių gyventojų tarpe. Žmonės kalba, kad paleidus seimą, visoj Lenkijoje prasidėtų sukilimas.

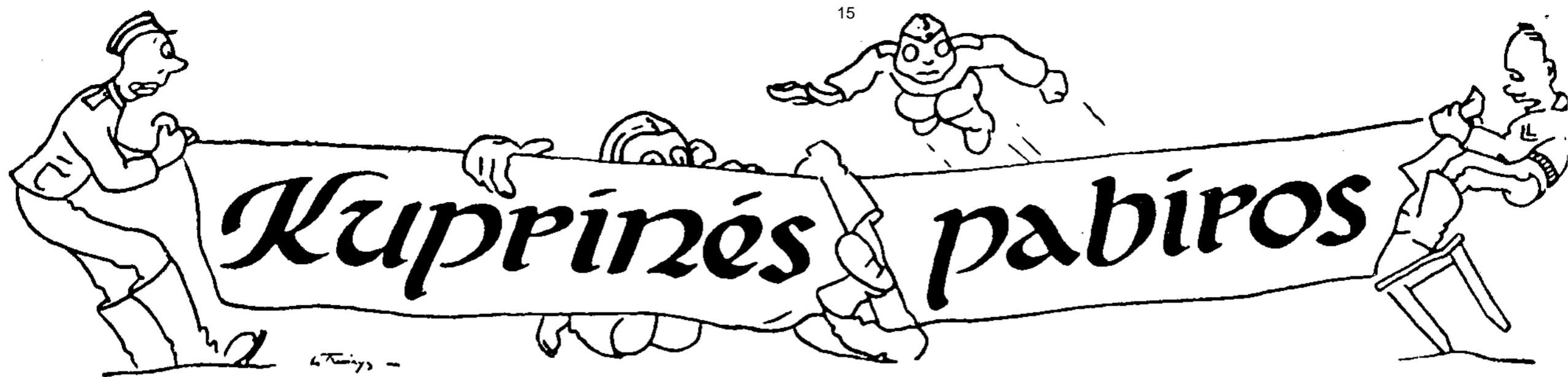
*) Dašinskis lenkų seimo pirmininkas.

1. Garsus vokiečių liūtų ramdytojas Šneideris tarp 18 liūtų. Šneideris šiomis dienomis mirė.

2. Mažiausias keleivinis lėktuvas Amerikoje, vartojamas privačiam susisiekimui.

3. Sovietų Rusijos moteris visai gerai atlieka sargybinių pareigas.

Feljetonas.

Jurgis skrido.

Jurgis Purvys, gyno kraujo žemaitis, naujokų ėmimo komisijos buvo paskirtas į aviaciją. Iš karto Jurgis labai nusigando. Mat, iš draugų buvo girdėjęs ir iš „gazietų“ skaitęs, kad aviacijoje greit nusikrenda į Abraomą glėbį. Kelionė pas Abraomą ir buvo svarbioji priežastis, dėl kurios Jurgis bijojo į kariuomenę eiti. Kita, gal dar svarbesnė priežastis, buvo, vadinami, „naminiai interesai“.

Manau, kiekvienam aišku, kokį sunkumą širdy jaučia tas, kuriam reikia skirtis su tokia „ypata“, kaip, pav., Jurgiui su Nastute.

— Nebliauk, Nastele. Mon rodos, kad dar modo suseteksev... je ne unt šio svėta, tad unt Jūzapatas pakalnės...

Ir taip Jurgis „dūšėlę“ nuraminęs ir sau širdį „apsikamšęs“, išvyko kariuomenėn.

Iš tikrųjų, kariuomenėj ne taip baisiai Jurgis rado, kaip buvo manęs. Žinoma, naujoku būdamas visko patyrė, bet senu kareivių tapęs — visai apsi-prato. Baigdamas tarnybą, Jurgis visai kitas vyras paliko. Kartais net su draugais įsikalbėjęs pasijuok-davo iš tų vyrų, kurie bijo ir net vengia karo tar-nybės, sakydamas:

— Ku anei dorne žena, nomei sėdėdamis... Naktį gėmė, užpėčiuo augę... anų vėsa išėiga jė į kokį šonbalį nosėkar...

— Ot, kas iš mūsų „žematė“ paliko! — juokda-vosi draugai.

Karo tarnyba visai baigėsi. Kartą Jurgis užsima-nė, kad netrukus važiuosias namo, o dar nė sykio nėsas lėktuvu skridęs. Todėl, nieko nelaukdamas, nubėgo pas viršilą prašytis išleisti į Linksmadvarį. Viršila sutiko.

Atplustėjo ir Jurgis aerodroman. Visas sušilęs, iškaitęs, matyt, visą laiką bėgte bėgęs, kad nepasi-vėluotų. Atbėgęs ėmė žvalgytis, kur čia reiktų „pri-siplakti“. Kokia tik mašina nutūpia — prie tos, žiū-rėk, būrys kareivių ir yra. Mato Jurgis, kad žiopso-damas nieko nelaimės: nusiziūrėjo į vieną tūpantią lėktuvą ir pasileido į jį per aerodromą. Kiti paskui. Bet Jurgis greit iš jų išsiskyrė. Nespėjo dar lėktu-vas nusileisti — jau Jurgis stovėjo šalia. Vadinasi, jisai lenktynes laimėjo. Tiktai beliko prašytis lakū-no. Lakūnas, matydamas didelį Jurgio norą skrai-dyti, leido.

Jurgis ant galvos užsimovė šalną, ant akių už-sidėjo akinius ir linksmas įsisėdo į lėktuvą. Kaip tik-ras lakūnas, sukinėjosi aplink, išdidžiai žvalgėsi į savo konkurentus ir svajojo, kad netrukus bus arti debesų, kurie Jurgio nuomone, yra skysti, kaip košė. Lakūnas, atsigręžęs užpakalin, kelis kartus pažiūrėjo į savo „žvalgą“ ir padavė „paukščiui“ gaziuko. Su-ūžė motoras ir Jurgis nespėjo nė sudie, aplink sto-vėjusiems draugams, pasakyti — jau buvo ore. Žval-

gėsi dabar jis, kiek tik akimis pasiekti galėjo. Apa-čioj buvo matyti fabrikas „Maistas“, ten toliau Ne-munas, Kaunas ir t. t. Viskas atrodė visai arti vie-nas kito. Pažvelgė į vakarus: ten toli toli, leidosi saulutė... ir kur buvęs nebuvęs prisiminė Nastutę ir užsisvajojo:

— Nastele, Nastele, kad to žėnotumei, kor dabar aš eso...

Tik staiga motoras: — pa... pa... pa — ir sustojo. Pažvelgė Jurgis — propeleris stovi. Netiki.

— Gal par akuliorius nematau, — mąsto. Nusi-ėmė akinius ir žiūri — propeleris stovi, kaip baslys, lėktuvo priešaky ir nemanyte nemano judėti. O vi-sas aparatas tik užt, užt — leidžiasi žemyn. Jurgis nebežino kas daryti. Nusigando vyras. Žvelgia šen, žvelgia ten — nėra kas daryti. Šokti žemėn? — už-simuši. Užsimerkė ir nutarė laukti kol viskas baig-sis... O pabaigą jis įsivaizdavo gana aiškiai:

— Paliks košėlė iš Jurgio ir daugiau nieko... Pagaliau sudundėjo apačioj, nušliaužė ir stop. — Jau pradeda rodytis pats galas... — pama-nė Jurgis ir dar labiau užsimerkė.

Nutūpus lakūnas pažvelgė į savo bendrakeleivį. Žiūri — miega. Kumštelėjo keliskart pašonėn. Jur-gis pravėrė akis ir nustebeš pradėjo dairytis. Jokių būdu jis negalėjo suprasti, ar jis jau pas Abraomą „butelius plauja“, ar toje pat gimtojoje žemelėje, iš kur tik neseniai pakilo. Tik sužinojęs, jog čia bu-vo paprastas lakūno šposas — pralinksėjo.

— Jau mėslėjou, kad velns raus. Ar nematėt, kap vorė beskrendont prapeliors bova apsėstojės sok-tėis? — išlipęs iš lėktuvo, skundėsi draugams Jur-gis.

— Cha, cha, cha!... mūsų „žemaitis“ buvo bėdon įpuolęs!... Daugiau, tur būt, nebenorėsi skristi, — juokėsi draugai.

Jurgis, kad ir po tokios nelaimės, linksmas grįžo namo. Parvykęs atsargon, savo skraidymo išpūdžius, tur būt, papasakos namiškiams ir savo širdies „patiekai“ — Nastutei.

P. Gaubys.

KĀRIAI!

Siųskit daugiau medžiagos į „Kuprinės pabiras“ —

kareiviškų, savų, anekdotų, juokų, posakių, dainuškų, priežodžių, piešinių - karikatūrų.

Čia didelių gabumų nereikia: nugirdai ar išgalvojai — ir rašyk!

Kas tik įdomu, redakcija sunaudos ir dar užmokės.

Naujos knygos.

Nuikaltimas ir bausmė. F. M. Dostojevskis. Šešių dalių romanai su epilogu. Antroji dalis. Vertė J. M. Balčiūnas. Leidinys „Universitetas“ Nr. 12. 167 psl. Kaina — 2,50 Lt. Kaunas. 1929 metų.

Taip pat jau išėjo ir parduodama trečioji dalis. 134 psl. Kaina — 2 lt.

Visas romanai išeis šešiomis knygomis. Romano idėja ir charakterį jau apibūdinom, minėdami pirmąją dalį. Ten buvo pasakyta, kad Raskolnikovas, vyriausias romano veikėjas, ryžosi atlikti didelį žygi. Tas žygis galėjo būti įvykdytas, tik peržengus per žmogžudystę. Ir Raskolnikovas tai padarė. Apie tai rašoma pirmojoje daly.

Antrojoje daly vaizduojamas Raskolnikovo sielos lūžimas, padarius žmogžudystę. Pasirodo, Raskolnikovas savo protu ir sąmone pateisino žmogžudystę, tačiau savo sielos jausmais to nepakėlė. Tas aukštas žygis dėl netinkamos priemonės jį patį perbloškė ir prislėgė.

Trečiojoje daly aprašoma, kaip Raskolnikovo kančios ir iškrypimas iš gyvenimo pusiausviros tebesitęsia. Ši tragedija dar daugiau padidėja, nes pas jį atvažiuoja sesuo ir motina.

Romanas įdomus ir prašosi skaitomas. Jame giliai pažvelgta į žmogaus sielą ir nepaprastai vaizdžiai parodyta giliausi jos vingiai ir užkampiai. Be to, čia sutinkame be galo daug įvairiausių žmonių ir tipų. Plačiai rodomas tiek sostinės, tiek provincijos gyvenimas su įvairiomis atmainomis.

P. Dulakis.

Ateitis. Mėnesinis moksleivių žurnalas. 11 nr. 1929 m. lapkričio m.

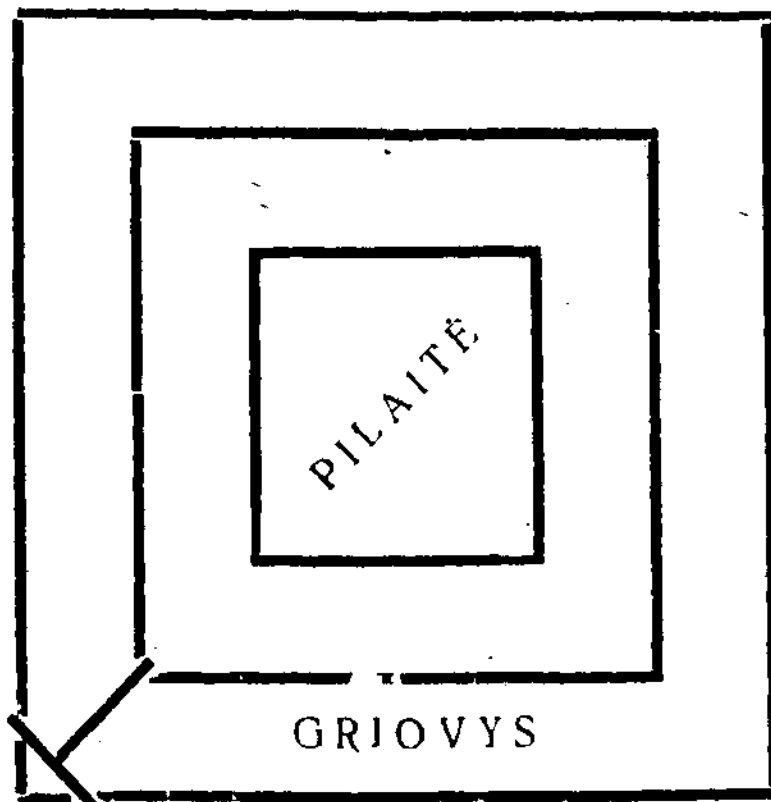
Saležiečių Žinios. Kun. Bosko saležiečių veikimo laikraštis. 6 nr. 1929 m. lapkričio — gruodžio mėn.

Žinios. Literatūros, mokslo, visuomenės ir akademiškojo gyvenimo mėnesinis žurnalas. 11 nr. 1929 m. lapkričio mėn.

Mano kalendorius 1930 metams. Tretieji metai. Vytauti Didžiajam paminėti „Vairo“ B-vės leidinys. 80 psl. Kaina 1 lt.

Kalendoriuj, be kalendorinės ir šiaipjau informacinės ir kt. medžiagos, yra rašinys apie Didįjį Vytautą ir keletas paveikslų, turinčių ryšį su Vytautu.

Galvosūkių 37 nr. sprendimas.

Piktadariai lėtas sudėjo šiaip: vieną lentą pačioje kertėje ir kitos lentos vieną galą ant jau padėtos lentos ir kitą galą ant kranto pilaitės pusėje.

Gerali išsprendė šie asmens: 1) eil. Povilas Mašlikinas (pion. b.), 2) Povilas Sirgėdas (Z. Šančiai), 3) Bronius Bukšnys (Lekėčių val.), 4) Ant. Šaulys (Kaunas), 5) ats. vyr. pusk. Ant. Šeštokas (Vyr. Št.), 6) P. Gaubys (Mažeikių karo k.), 7) virš. Kairys (2 art. p.), 8) gr. Jonas

Zabulėnas (2 ulonų p.), 9) j. p. Barčas (9 p. p.), 10) vyr. san. pusk. Aleksandras Petkus (Karo Mok.), 11) P. Danielius (Karo Techn. Tiek. Sk.), 12) j. p. Vladas Skapas (pion. b.), 13) Ant. Bernotas (san. pusk. mok.), 14) Florijonas Tkačys (Kėdainiai), 15) J. Avižienis (Šiauliai), 16) V. Pranskūnas (Kaunas), 17) Vincas Vaičiūtis (Vilkija), 18) Ant. Žukas (Kaunas), 19) virš. Tumasionis (1 p. p.), 20) v. p. J. Peteraitis (šarv. rink.), 21) jaun. pusk. Macijauskas (Karo Tech. Št.), 22) kariūn. — aps. Jurgis Jašinskas (5 p. p.), 23) v. p. Pr. Storpirštis (9 p. p.), 24) v. p. Kazys Vadzišius (1 p. p.).

Kaina visiems: metams 8 lt., 6 mėn. 4 lt., 3 mėn. 2 lt. ir 1 mėn. 1 lt. Užsieny, be Vokietijos, Latvijos ir Estijos, dvigubai. Skelbimai: petito eilutė 50 ct.; prieš tekstą dvigubai. Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“. Telef.: per Vyr. Štabą 56 nr.

Leidžia Vvr. Štabo Sp ir Švt. Skvrūs.

Redaktorius mjr. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

89 39 720

Galvosūkis 39 nr.

(Vertinamas 2 tšk.).

1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9.

Skaitmenimis pažymėtos raidės sudaro karišką žodį, labai svarbų dalyką kautynėse. Žemiau padėti skaitmenys taip pat sudaro žodžius, kuriuos atspėjus lengva bus surasti pirmąjį žodį.

Pastaba: tie patys skaitmenys reiškia tas pačias raidės.

4, 6, 3, 2, 9 — mažas gyvis, bet didelis specialistas.

7, 4, 6, 3, 2 — reikalingas daiktas kiekviename ūkyje. Naudojamas ir kautynių lauke.

4, 8, 3, 1, 5, 9 — ji turi beveik kiekvienas daiktas.

4, 6, 7, 8, 9 — tai visiškai nemalonus dalykas, kas ji turi.

3, 5, 6, 1, 2 — daugiausia tai moterų dalykas.

Redakcijos atsakymai.

Daugelis šaulių būrių, mokyklų bei atskirų asmenų prašo prisiųsti pirmojo šių metų pusmečio kai kuriuos „Kario“ nr. nr.

Visiems savo gerbiamiems skaitytojams bendrai pranešame, kad šių metų „Kario“ 2, 3, 4, 40 ir 46 nr. nr. pritrūkime ir nebegalėsime prisiųsti. Kitus nr. nr. galėtumėm prisiųsti. Kiekvieno egz. kaina 30 ct., išskyrus kai kuriuos padidintus, pav., 6, 12 ir 39 nr. nr. kurių kaina po 50 ct. ir 19/20 nr. — 1 lt. 50 ct.

V. p. J. Paliuliu ir Ant. Šauliu. Galvosūkių 36 nr. sprendimas Jums užskaitytas.

Broniaus Zambilos „Kareivio daina“, „Pas linksmą žmogų“, „Ruduo“, Sniegiaus „Už tėvynę“, „Lenkiškas patriot. „Logiška pamoka“, „Iš mokinių gyvenimo“, Vikt. S-kos „Rudens fantazija“, v. p. V. Baubos „Atsiveikinimas“, K. Kirnos „Vilnius“, Šešupiečio „Pasiryžimas ir tvirta valia viską nugalėti“, L. Rudaičio „Daina apie tėviškę“, V. R-čio „Paliaubos“, v. p. J. Paliulio „Vienas šūvis ir keletas smūgių į sieną išgąsdino“, Sėjėjo „Jei būtų karas — eisiu“... Juozo Šėtos „Atminimai“, Alf. Dargio „Neverk seselė“, J. P-lio „Iš įgulos statuto“, eil. Balio Zuokos „Atmink“, naujoko Z. Gerulaičio „Kaip atsirado lenkai“, v. p. Urbono „Sudieu“ ir „Vilniaus karžygiai“ netinka. Nedėsime.

J. Reinsonui. Prisiųstos dainelės neįdomios ir jau buvo spausdintos rinkiniuose ir kalendoriuose. Jei turite, prašome prisiųsti naujų, niekur nespausdintų ir gyvų įdomių kariškų dainų. „Atsarginio Svirplio nuotykius“ įdėsime.

O Vilniaus neužmiršk, lietuvi!

Daug turima laikraščių, bet tik vieną žurnalą, kurį galima veltui gauti. Toksai žurnalas yra

„Mūsų Vilnius“,

nes jis savo skaitytojams duoda tiek daug priedų naujais leidiniais Vilniaus klausimu, kad patį žurnalą eina veltui.

„Mūsų Vilnius“

nuo 1930 m. pradžios eina du kartu per mėnesį ir rašo kuo plačiausiai pavergtos sostinės reikalais. Jame daugybė iliustracijų iš pavergto Vilniaus ir Seinų krašto. Jame bendradarbiauja žymiausios mūsų žurnalistų jėgos.

„Mūsų Vilnius“

su visais priedais kainuoja tik 6 litai metams. Rašykite: „Mūsų Vilnius“ Kaunas, Daukanto 3.

Kas surinks 5 prenumeratus, tas šeštą gaus nemokamai.

Per „Mūsų Vilnių“ į sostinę Vilnių!